II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 24 februari 1999

om statligt stöd som Spanien beviljat Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa)

[delgivet med nr K(1999) 498]

(Endast den spanska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(1999/718/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 93.2 första stycket i detta,

efter att, i enlighet med den ovannämnda artikeln, ha gett berörda parter tillfälle att inkomma med synpunkter och med beaktande av dessa synpunkter [1], och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDE

Genom en skrivelse av den 11 juni 1996 inlämnades ett klagomål till kommissionen från Asociación Nacional de Fabricantes de Electrodomésticos de Línea Blanca (den spanska sammanslutningen för tillverkare av elektriska hushållsapparater på vitvaruområdet, nedan kallad Anfel), i vilken det uppgavs att Spanien hade beviljat stöd i form av bidrag och skattelättnader utöver gällande maximigränser för regionalstöd i Baskien till Daewoo Electronics Manufacturing España SA (nedan kallat Demesa), ett företag etablerat i Vitoria-Gasteiz [2] i den autonoma regionen Baskien. Klagomål beträffande samma stöd inkom också från en konkurrent till Demesa, från den europeiska sammanslutningen för tillverkare av elektriska hushållsapparater (nedan kallad Ceced) och från Associazione Nazionale Industria Elettrotecniche ed Elettroniche (den italienska sammanslutningen för tillverkare av elektrotekniska och elektroniska produkter, nedan kallad Anie).

Genom en skrivelse av den 26 juni 1996 begärde kommissionen in upplysningar från de spanska myndigheterna.

Efter att ha fått en påminnelse daterad den 11 september 1996 överlämnade de spanska myndigheterna genom en skrivelse av den 16 september vissa uppgifter. De baskiska myndigheterna lämnade kompletterande upplysningar till kommissionen genom en skrivelse av den 11 februari 1997.

Efter den skriftväxling som sedan följde underrättades Spanien genom en skrivelse av den 16 december 1997 om kommissionens beslut att inleda ett förfarande enligt artikel 93.2 i fördraget beträffande vissa stöd som Demesa eventuellt hade mottagit och uppmanades den spanska regeringen att inkomma med vissa uppgifter.

Kommissionens beslut att inleda förfarandet offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* [3]. Kommissionen gav berörda parter tillfälle att inkomma med synpunkter på stödåtgärderna. Spanien yttrade sig genom skrivelser av den 23 januari 1998 och den 6 mars 1998.

Spanien delgavs de synpunkter i ärendet som inkom till kommissionen från berörda parter och gavs möjlighet att yttra sig, vilket skedde genom en skrivelse av den 20 oktober 1998.

([1]) EGT C 103, 4.4.1998, s. 3.

([2]) Vitoria-Gasteiz är en kommun i Alava, en av de tre provinserna eller historiska territorierna i Baskien.

([3]) Se fotnot 1.

Genom en skrivelse av den 4 juni 1998 underrättade kommissionen Spanien om sitt beslut att utvidga förfarandet.

Kommissionens beslut att utvidga förfarandet offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ([4]). Spanien redovisade sina synpunkter i skrivelser av den 22 och den 24 juli 1998. Kommissionen gav berörda parter tillfälle att yttra sig över stödåtgärderna. Spanien delgavs de synpunkter som inkom till kommissionen från berörda parter och gavs möjlighet att yttra sig, vilket skedde genom en skrivelse av den 3 december 1998.

Två möten ägde rum mellan kommissionen och företrädare för de baskiska myndigheterna, i Bryssel den 29 oktober 1998 respektive i Vitoria-Gasteiz den 15 december 1998, varvid de baskiska myndigheterna vidhöll sina ståndpunkter.

II. **STÖDET**

II.1 ***Stödåtgärderna***

De åtgärder beträffande vilka förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget inletts och senare utvidgats är följande:

— Demesas utnyttjande sedan 1996 utan vederlag av en tomt på 500 000 m^2 i industriområdet Júndiz i Vitoria-Gasteiz samt fastställandet sedermera av ett försäljningspris för tomten som ligger under marknadspriset.

— Stöd som utgått till Demesa inom ramen för Ekimen-programmet ([5]), i den mån det inte täcks av den generella regeln i denna stödordning, vilken medger en stödintensitet på 10 % av stödberättigande kostnader inom ramen för de av Demesa faktiskt ([6]) genomförda investeringarna. Klagomålet grundar sig på denna punkt på det faktum att projektet varken är strategiskt eller skapar några nya arbetstillfällen.

— Den skattelättnad som Demesa åtnjutit i form av nedsättning med 45 % av det belopp som skall erläggas i bolagsskatt ([7]) samt andra skatteförmåner vilka, i likhet med den förstnämnda, beviljats inom ramen för gällande bestämmelser om företagsbeskattning i provinsen Alava ([8]).

II.2 ***Stödmottagande företag***

Det stödmottagande företaget är Demesa, ett företag etablerat i industriområdet Júndiz i Vitoria-Gasteiz och helägt dotterbolag till Daewoo Electronics Co Ltd (nedan kallat Daewoo Electronics). Daewoo Electronics är i sin tur ett dotterbolag till den sydkoreanska multinationella koncernen Daewoo.

Daewoo Electronics bildades 1971 och har ett världsomfattande fabriksnät omfattande 92 produktionsanläggningar ([9]). Företaget tillverkar hemelektronikprodukter och elektriska hushållsapparater på vitvaruområdet för såväl den koreanska marknaden som utlandsmarknaden. Omsättningen uppgick 1997 till totalt 2,725 miljarder US-dollar ([10]).

II.3 ***Samarbetsavtalet mellan Demesa och de regionala baskiska myndigheterna***

Den 13 mars 1996 ingick de baskiska regionala myndigheterna och Daewoo Electronics ett samarbetsavtal enligt vilket företaget åtog sig att anlägga en fabrik för kylskåpstillverkning i Baskien. Som motprestation förband sig de baskiska regionala myndigheterna att stödja investeringen genom en rad bidrag. Avtalet trädde i kraft samma dag som det undertecknades.

I punkt 3 i avtalet anges de bidrag och andra förmåner som de regionala myndigheterna kan bevilja för projektet, nämligen dels ett icke återbetalningspliktigt stöd på upp till 25 % av inve-

([4]) EGT C 266, 25.8.1998, s. 6.

([5]) Denna stödordning godkändes av kommissionen genom en skrivelse av den 13 december 1996, Ref. SG (96) D/11028 (statligt stöd N 529/96). Det dekret, utfärdat av den baskiska regeringen, genom vilket stödordningen infördes (dekret 289/1996 av den 17 december 1996) offentliggjordes i *el Boletín Oficial del País Vasco* nr 246, av den 23 december 1996, s. 20138.

([6]) På grundval av uppgifter som tillhandahållits av de klagande (vilka överlämnat en utredning utförd av ett företag som specialiserat sig på uppförandet av fabriker för kylskåpstillverkning) beslutade kommissionen att undersöka om Demesas investeringskostnader blivit konstlat övervärderade för att företaget skulle kunna få ett större stöd.

([7]) Sjätte tilläggsbestämmelsen till Norma Foral 22/1994 av den 20 december 1994 (*Boletín Oficial del Territorio Histórico de Alava* (BOTHA) nr 5, 13.1.1995), vars giltighetstid förlängdes t.o.m. 1996 genom femte tilläggsbestämmelsen till Norma Foral 33/1995 av den 20 december 1995 (BOTHA nr 4, 10.1.1996), och t.o.m. 1997 genom punkt 2.11 i Disposición Derogatoria Única (undantagsbestämmelse) till Norma Foral 24/1996 av den 5 juli 1996 (BOTHA nr 90, 9.8.1996) tillsammans med sjunde tilläggsbestämmelsen till Norma Foral 31/1996 av den 18 december 1996 (BOTHA nr 148, 30.12.1996). Under 1998 kan denna skattelättnad beviljas med stöd av elfte tilläggsbestämmelsen till Norma Foral 33/1997 av den 19 december 1997 (BOTHA nr 150, 31.12.1997) och under 1999 med stöd av sjunde tilläggsbestämmelsen till Norma Foral 36/1998 av den 17 december 1998 (BOTHA nr 149, 30.12.1998).

([8]) Norma Foral nr 24/1996 om bolagsskatt.

([9]) 33 tillverkningscentrum, 33 försäljningsbolag och 19 filialer.

([10]) 2,388 miljarder euro (1 euro = 1,1410 US-dollar enligt Inf€uros omräkningskurs för euron i februari 1999).

steringar i anläggningstillgångar och av igångsättningarkostnader, dels sådant offentligt stöd som allmänt står till förfogande för företag som investerar i miljöprojekt, forskning och utveckling och energisparprogram i Baskien.

Den högsta tillåtna stödnivån i Baskien är 25 % nettobidragsekvivalenter ([11]) (35 % för små och medelstora företag).

Enligt avtalet skulle Daewoo Electronics bilda ett företag med säte i Baskien (Demesa). Det nya företaget skulle upprätta en affärsplan (projektplan), som måste godkännas av de regionala myndigheterna innan avtalet kunde börja tillämpas. Denna plan, som omfattade perioden 1996–2001, överlämnades till de regionala myndigheterna i september 1996. Den omfattade investeringar på 11 835, 6 miljoner pesetas ([12]) och skapandet av 745 arbetstillfällen. Försäljningen skulle enligt planen inledas 1997, huvudsakligen på den spanska marknaden samt i Frankrike och Italien, för att sedan under 1998 utsträckas till den tyska och engelska marknaden. Större delen av omsättningen skulle ske på den inhemska marknaden, men exporten planerades öka årligen till en nivå som efter en period på 3–4 år motsvarar 60 % av den totala omsättningen.

II.4 ***Icke återbetalningspliktigt stöd till Demesa inom ramen för Ekimen-programmet***

Det icke återbetalningspliktiga stödet på 25 % av investeringar i materiella anläggningstillgångar ingick som en del av det ovan nämnda samarbetsavtalet av den 13 mars 1996 och beviljades den 24 december 1996 genom ett beslut av den baskiska regeringen inom ramen för Ekimen-programmet för regionalstöd, vilket godkänts av kommissionen den 13 december 1996.

Denna stödordning omfattar perioden 1996–1998 och syftar till regional utveckling och skapandet av sysselsättning. Stödet utgår i form av bidrag eller lån på förmånliga villkor ([13]) för uppförandet av nya anläggningar eller utvidgning och modernisering av redan befintlig infrastruktur. Som stödberättigande kostnader räknas bland annat kostnader för mark, byggnader och anläggningar.

Berättigade till stöd är bland annat industriföretag och företag som är verksamma inom mineralutvinning. För att stöd från Ekimen-programmet skall kunna beviljas måste investeringen uppfylla följande krav:

— Projektet skall vara livskraftigt från teknisk, ekonomisk och finansiell synpunkt, och genomföras inom tre år från datum för beviljandet.

— Investeringsbeloppet skall överstiga 360 miljoner pesetas.

— Projektet skall ge minst 30 nya arbetstillfällen.

— Kostnader för anläggningstillgångar som överlåtits till tredje part eller som tillverkats av ett företag inom samma koncern är inte stödberättigande.

— Det stödmottagande företaget skall finansiera minst 30 % av investeringen med egna medel

Vad beträffar villkoren för stöd och särskilt anpassningen av stödnivån i enlighet med vissa kriterier, anförde kommissionen följande i den skrivelse av den 13 december 1996 (referensnummer SG (96) D/11029) genom vilken Ekimen-programmet godkändes:

”Kommissionen konstaterar att det icke återbetalningspliktiga stödet, som inte får överstiga ett belopp motsvarande 25 % bruttobidragsekvivalenter ([14]), kommer att beviljas enligt följande: a) En generell del på 10 %, b) ytterligare 5 % för strategiska projekt och projekt som skapar sysselsättning, c) ytterligare 5 % för projekt belägna i prioriterade områden samt d) ytterligare 5 % för projekt som ger ett betydande bidrag till regional utveckling och skapandet av sysselsättning.”

Det bidrag som beviljades den 24 december 1996 motsvarar en bruttobidragsekvivalent på 25 % av investeringsbeloppet eller totalt 2 958 900 00 pesetas ([15]). Bidraget skulle betalas ut i flera delbelopp under fyra år enligt följande tidtabell (tusen pesetas):

1996	30 500
1997	1 557 600
1998	759 900
1999	610 900

Beloppet motsvarar en nettobidragsekvivalent på 18,76 %, vilket är lägre än den maximala nettobidragsekvivalent på 25 % som fastställts för Baskien.

Med avvikelse från vad som angavs i projektplanen för Demesa skulle hela det belopp på 11 835 600 000 pesetas som legat till grund för beslutet att bevilja stöd investeras under perioden 1996–1999, inte under perioden 1996–2001. Kommissionen framförde sina tvivel – vilka sedermera skingrats – beträffande möjligheterna att slutföra projektet under en period av tre år, vilket var ett villkor för stödet. De baskiska myndigheterna bekräftade att stödet skulle betalas ut under en treårsperiod men att utbetalningen, med hänsyn till det datum när det hade

([11]) Högsta nivå för regionalt stöd i Baskien enligt den spanska kartan över regionalstödsområden (EGT C 25, 31.1.1996, s. 3).
([12]) 71 133 388,63 euro.
([13]) Räntesatsen kan ligga 2–5 procentenheter under den nominella räntesatsen.
([14]) Bruttobidragsekvivalenter.
([15]) 17 783 347,16 euro.

beviljats, dvs. den 24 december 1996, skulle ske i form av fyra delanslag. De bekräftade också att Demesas investeringar skulle leda till att det skapades 412 arbetstillfällen under perioden 1996–1999.

Enligt uppgifter från de regionala myndigheterna, vilka uppdaterats per juni månad 1998, har Demesa uppgett att företaget verkställt investeringar till ett belopp motsvarande 44 % av det totala beloppet. Vid samma tidpunkt hade 201 arbetstillfällen skapats ([16]).

II.5 ***Gällande skatteförmåner i provinsen Alava***

Skattesystemet i Baskien regleras genom den s.k. concierto económico (ekonomisk överenskommelse) som fastställdes genom lag 12/1981 av den 13 maj 1981, senast ändrad genom lag 38/1997 av den 4 augusti 1997. Enligt denna överenskommelse får Alavas provinsstyrelse på vissa villkor förvalta, fastställa och reglera skatteordningen inom det egna territoriet ([17]).

Med stöd av sina befogenheter enligt den ekonomiska överenskommelsen har Alavas provinsstyrelse fastställt följande skattemässiga stöd:

a) Skattelättnad motsvarande 45 % av investeringar överstigande, 2,5 miljarder pesetas. Skattelättnaden tillämpas på det belopp som skall erläggas i bolagsskatt. Skattelättnaden avsåg till en början endast investeringar som verkställdes mellan den 1 januari 1995 och den 31 december 1995, men genom successiva budgetförfattningar förlängdes perioden till och med den 31 december 1997. Om skattelättnaden inte kan utnyttjas därför att skattebeloppet är otillräckligt, får den tillämpas under påföljande år. I beslutet att bevilja skattelättnaden skall också de tidsfrister och maximigränser som skall gälla i det enskilda fallet anges, liksom eventuella andra begränsningar. Investeringar som genomförs under projekteringsfasen kan, om Alavas provinsstyrelse så beslutar, också beaktas vid beräkningen av skattelättnaden. Demesa beviljades denna skattelättnad genom beslut 737/97 av Alavas provinsstyrelse den 21 oktober 1997.

b) Minskning av beskattningsunderlaget för bolagsskatt ([18]) med 99 %, 75 %, 50 % respektive 25 % under fyra på varandra följande år från och med det första räkenskapsår då företagets beskattningsunderlag är positivt. Minskningen tilllämpas för nyetablerade företag i Alava som investerar minst 80 miljoner pesetas och skapar minst tio arbetstillfällen.

c) Diverse skatteavdrag i form av investeringsavdrag ([19]), vilka sammanlagt dock inte får överstiga 40 % av den skatt som skall erläggas.

III. BEGÄRAN OM UPPLYSNINGAR OCH INLEDANDE AV FÖRFARANDET

I det beslut av kommissionen varom Spanien underrättades genom en skrivelse av den 16 december 1997

— anmodades den spanska regeringen att inkomma med de upplysningar som behövdes för att kunna fastställa om det icke återbetalningspliktiga stödet hade beviljats i överensstämmelse med Ekimen-programmet och om investeringskostnaderna motsvarade de faktiskt investerade beloppen,

— inleddes förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget beträffande vissa skatteåtgärder och utnyttjandet utan vederlag av en tomt samt den senare försäljningen av denna tomt på icke marknadsmässiga villkor.

III.1 ***Spaniens svar på begäran om uppgifter: Stöd beviljat inom ramen för Ekimen-programmet***

Spanien överlämnade följande uppgifter, vilka hade tillhandahållits av den baskiska regeringen:

Enligt de regionala myndigheterna förelåg ingen skyldighet att anmäla stödet, eftersom bidraget, motsvarande en bruttobidragsekvivalent på 25 % av investeringarna under perioden 1996–1999, hade beviljats inom ramen för en av kommissionen godkänd ordning för regionalstöd. Sedan kommissionen (vars agerande föranletts av de tidigare nämnda klagomålen) begärt att få in uppgifter hade de regionala myndigheterna emellertid informerat den om att stödet hade beviljats. De regionala myndigheterna påpekade vidare att Demesas projekt uppfylldas alla de stödvillkor som fastställts inom ramen för Ekimen-programmet och att projektets ekonomiska och finansiella livskraft var säkerställd.

([16]) Enligt uppgifter i spansk press (*El Pais*, 11.11.1998) i samband med rapporteringen kring vissa fackliga åtgärder skulle Demesa ha 170 anställda, varav 90 % inte var fast anställda.

([17]) Se artikel 6 i "concierto económico" i dess lydelse enligt lag 38/1997 av den 4 augusti 1997. Provinsstyrelserna i de två andra baskiska provinserna (Vizcaya och Guipúzcoa) har också befogenheter på detta område.

([18]) Se artikel 26 i Norma Foral nr 24/1996.

([19]) Avdrag får göras med 15 % av investeringar i nya materiella anläggningstillgångar, med 10 % av belopp som från det bokförda resultatet avsätts till en särskild investeringsreserv, med 30 % av kostnader för forsknings- och utvecklingsverksamhet, med 15 % av kostnader för investeringar i miljöskyddssyfte och med 25 % av kostnader för investeringar i exportfrämjande syfte. Se vidare artiklarna 37, 39, 41, 42 och 43 i Norma Foral nr 24/1996.

Vad speciellt gäller frågan om villkoren för att bevilja stödet hade uppfyllts anförde de regionala myndigheterna följande:

— Sektorn elektriska hushållsapparater utgör en strategiskt viktig sektor för Baskien. Beträffande sektorns strategiska karaktär hänvisar de regionala myndigheterna till teorin om konkurrensmässiga fördelar och s.k. clusters ([20]) och framhåller att "clustern" för elektriska hushållsapparater representerar 6 % av regionens bruttonationalprodukt och därför kan betraktas som strategiskt viktig. Dessutom, hävdar de, är projektet i sig strategiskt eftersom Demesas anläggning i Baskien kommer att leda till en kompetenshöjning hos företagen inom en sektor som i denna region kännetecknas av avsaknaden av en stark, lokalt konkurrerande företagsgrupp.

— Det var viktigt att kunna visa att ett multinationellt företag investerade i en region som drabbats särskilt hårt av den ekonomiska krisen.

— Stödet till Demesa överskred inte gällande tak på 25 % bruttobidragsekvivalenter enligt Ekimen-ordningen, vilket i sin tur endast motsvarade ungefär 20 % nettobidragsekvivalenter, dvs. mindre än det stödtak som fastställts för Baskien (25 % nettobidragsekvivalenter).

— Det faktum att investeringen inte genomfördes i ett prioriterat område enligt Ekimen-programmet betydde inte att stöd till Demesa inte kunde beviljas upp till det fastställda stödtaket på 25 % bruttobidragsekvivalenter. De regionala myndigheterna hade vidsträckta beslutsbefogenheter som medgav att de kunde gå ända upp till detta tak.

— Det fanns inga objektiva belägg för att, som den klagande påstod, Demesas faktiska investeringskostnader endast skulle upgå till hälften av det från början uppgivna beloppet. Man beslutade emellertid att genomföra en revision av investeringarna.

— Kontroll- och uppföljningsrutiner hade fastställts inom ramen för Ekimen-programmet som gör det möjligt att när som helst kontrollera att de stödbelopp som utbetalas motsvarades av faktiskt genomförda investeringar.

III.2 ***Spaniens synpunkter***

III.2.1 **Utnyttjande utan vederlag av en tomt på 500 000 m² och den senare försäljningen av denna tomt till ett icke marknadsmässigt pris**

De regionala myndigheterna vidhåller att Demesa aldrig fått utnyttja en tomt på 500 000 m² utan vederlag. Med stöd av skriftliga bevis påpekar de att företaget endast tagit i anspråk och sedermera förvärvat en tomt på 100 000 m². I överensstämmelse med gällande regler i fastighetslagstiftningen kunde köpekontraktet formellt ingås först sedan en rad successiva avstyckningar och sammanläggningar av befintliga tomter kunnat ske. De regionala myndigheterna har vidare överlämnat flygfotografier som visar att Demesa bara tagit i anspråk de 100 000 m² som företaget förvärvat.

I samband med försäljningen uppstod emellertid komplikationer beroende på att marken var utarrenderad till jordbrukare som begärde att bli ersatta för odlingar som förstördes genom byggnadsarbetena. Först sedan rättsliga åtgärder inletts, följda av en uppgörelse utanför domstol, kunde köpekontraktet ingås den 30 december 1997. Eftersom det säljande företaget, Gazteiko Industria Lurra SA, ansåg sig skyldigt att handla i god tro gentemot köparen, kunde enligt de regionala myndigheterna fastighetsöverlåtelsen äga rum först sedan konflikten rörande äganderätten till marken hade lösts. Försäljningen, påpekar de, ägde i alla händelser rum i enlighet med spansk lagstiftning och man kan därför inte tala om stöd när det gäller försäljningsvillkoren.

Vad beträffar det pris som företaget fick betala för marknaden anför myndigheterna att de genomsnittspriser som den klagande uppger (mellan 6 000 och 7 000 pesetas per m²) hänför sig till tomter med en tomtstorlek på mellan 1 000 och 10 000 m², vilket är klart mindre än den tomt som Demesa förvärvat (100 000 m²). Det är rimligt att anta att kvadratmeterpriset är lägre för en tio gånger så stor tomt. Till stöd för sina uppgifter har de regionala myndigheterna överlämnat två rapporter som utarbetades av två oberoende experter efter det att försäljningen ägt rum. Enligt dessa rapporter varierade tomtpriset för en stadsplanelagd tomt på 100 000 m² mellan 4 000 och 5 000 pesetas per m². De regionala myndigheterna anser därför att det pris på 4 125 pesetas per m² stadsplanelagd mark som Demesa betalade motsvarar marknadspriset.

Bland de överlämnade handlingarna finns också en "kompletterande granskningsrapport avseende utbudet av tomter" utarbetad, enligt vad de regionala myndigheterna uppger, avseende räkenskapsåret 1997 av revisionsfirman Price Waterhouse. I

([20]) De regionala myndigheterna hänvisar särskilt till den teori om konkurrensfördelar som utvecklats av professor Michael Porter. Bland författarens verk kan exempelvis hänvisas till *The competitive advantage of nations*, The Free Press, New York, 1990, och den nyligen publicerade "Clusters and the New Economics of Competition", i *Harvard Business Review*, volym 76, nr 6, november–december 1998, s. 79–90. I den sistnämnda publikationen definieras begreppet "cluster" (klase) som en "geografisk koncentration" inom ett visst område av företag och institutioner med beröringspunkter sinsemellan (s. 78). Dessa "clusters" innefattar såväl leverantörer av särskilda insatsvaror (komponenter, utrustning, tjänster) som företag som tillhandahåller speciell infrastruktur. De omfattar ofta också nät, kunder och tillverkare när det gäller komplementprodukter, liksom även offentliga och privata institutioner som svarar för information, utredningar, utbildning och tekniskt bistånd. Det är "geografisk koncentration" som är det utmärkande i denna definition. I samma skrift anför författaren bland annat att "den offentliga politiken i utvecklingsländerna motverkar ofta, oavsiktligt, uppkomsten av 'clusters'. Restriktioner när det gäller etableringen av företag och subventioneringen av investeringar i problemdrabbade regioner kan till exempel leda till att företagen sprids på ett konstlat sätt".

detta dokument anges en enhetskostnad per m^2 stadsplanelagd mark på 4 481 pesetas per m^2 för tomter på 50 000 m^2 belägna i samma område som Demesas tomt.

De regionala myndigheterna anser slutligen att kommissionens meddelande av den 10 juli 1997 om stöd i samband med offentliga myndigheters försäljning av mark och byggnader ([21]) inte är tillämpligt i detta fall, eftersom beslutet att förvärva tomten fattades innan meddelandet antogs.

III.2.2 **Skattemässiga stöd**

Spanien har överlämnat en mycket utförlig rapport, utarbetad av de baskiska regionala myndigheterna, om grunderna för gällande skattesystem i provinsen Alava och om hur systemet tillämpas. Enligt denna rapport hade kommissionen när den inledde förfarandet inte tillräckligt beaktat de historiska, konstitutionella och lagenliga grunderna för denna särskilda rättsordning (régimen foral).

På det skatterättsliga området ges referensramen för denna särskilda ordning genom den i avsnitt II.5 omnämnda ekonomiska överenskommelsen (concierto económico).

Med stöd av sina lagstiftningsbefogenheter på skatteområdet antar Alavas provinsstyrelse bland annat rättsligt bindande bestämmelser i fråga om företagsbeskattning.

De regionala myndigheterna anser att dessa bestämmelser som beskattningen av företag är en allmän åtgärd som inte kan prövas enligt artikel 92 i fördraget, eftersom det är fråga om en gällande, generell ordning för företagsbeskattningen i provinsen Alava. Kommissionen beaktar inte, menar de, den särskilda struktur som gäller för beskattningsbefogenheter i den spanska rättsordningen när den anser att denna ordning kan ha inslag av stöd i den mån de skatteförmåner som kan medges enligt ordningen är begränsade till företag som är etablerade på eller har ekonomiska band med en del av en medlemsstats territorium.

Skattelättnaden beviljas, menar de, inte heller med utnyttjande av provinsstyrelsens i Alava skönsmässiga beslutsbefogenheter. Skattelättnaden är reglerad i lag och beviljas därför automatiskt. De regionala myndigheterna erinrar om att det enligt spansk lag inte är möjligt, utom i vissa i lagen uttryckligen förutsedda fall, att medge differentierad behandling i skattehänseende. Individuella särregler på skatteområdet är dessutom förbjudna. När det gäller skattelättnaden i fråga har de baskiska myndigheterna inga skönsmässiga beslutsbefogenheter. Beslutet (beslut 737/97) att bevilja den skattelättnad som avses i lagstiftningen utgör endast en kontroll i förväg av att villkoren för att tillämpa skattelättnaden är uppfyllda och syftar till att säkerställa rättssäkerhet och sund ekonomisk förvaltning. För att företaget skall få rätt till skattelättnaden räcker det om det kan visa att det finns ett orsakssamband mellan de investeringar som gjorts i projektberedningsfasen och genomförandet av investeringarna.

Demesa har enligt beslut 737/97 beviljats en skattelättnad av detta slag med ett belopp motsvarande 45 % av investeringsbeloppet. Skattelättnaden kan inte förenas med någon annan skatteförmån för samma investering.

De regionala myndigheterna har slutligen överlämnat en rapport i vilken det näms att skattetrycket i Baskien är högre än i resten av Spanien, trots att skattesatsen är mindre än 2,5 % och trots de skatteförmåner som är tillgängliga endast i denna autonoma region ([22]).

III.3 ***Synpunkter från berörda parter***

En rad synpunkter har inkommit från de klagande med anledning av inledandet av förfarandet. De kan sammanfattas som följer:

— De spanska myndigheterna har avsiktligt dröjt med att svara på kommissionens successiva skrivelser och ställt denna inför fullbordat faktum. De klagande påpekar att det första substantiella svaret på kommissionens första begäran om uppgifter i juni 1996 (då det fortfarande var möjligt att ingripa för att förhindra att stödet verkställdes) mottogs först den 11 februari 1997.

— Det råder överkapacitet inom sektorn elektriska hushållsapparater, särskilt inom delområdet kylskåp. Tre av de största tillverkarna i Europa (Electrolux, Whirlpool och Fagor) har meddelat att de kommer att minska antalet anläggningar och anställda eller genomföra omstruktureringar. De klagande påpekar härvidlag att det i Europeiska domstolens dom i målet Pyrsa (dom av den 14 januari 1997 i mål C-169/95, Spanien mot kommissionen) ([23]) bekräftas att regionalstöd inte får leda till sektoriell överkapacitet.

— Stödvillkoren har av följande skäl inte uppfyllts:

i) Projektet genomförs inte under tre år.

([21]) EGT C 209, 10.7.1997, s. 3.

([22]) "Los prinzipios y normas de armonización fiscal en el concierto económico" (Principer och regler för skatteharmonisering inom den ekonomiska överenskommelsen), Fundación Banco Bilbao Vizcaya, 1997.

([23]) REG 1997, s. I-135.

ii) Projektet är inte ”strategiskt” och leder inte till ”skapande av arbetstillfällen”. Enligt de kriterier som gäller för Ekimen-programmet skulle endast ett stöd på 10 % vara berättigat.

— Skattelättnaden är olaglig, eftersom den inte anmälts till kommissionen innan den beviljades.

— Demesa förfogar, utan äganderätt och utan att betala någon hyra, över en tomt på 500 000 m^2. Utnyttjandet utan vederlag av denna tomt kan värderas till 100 miljoner pesetas per år. Tomtpriset i trakten uppgår till ca 6 000 pesetas per m^2.

— Kostnaderna för maskiner och utrustning har övervärderats. Till följd av övervärderingen motsvarar stödbeloppet 51 % av de faktiska investeringskostnaderna.

— Demesa har inte uppfyllt sin skyldighet enligt Ekimen-programmet att under det andra räkenskapsåret med egna medel finansiera 30 % av totala nettotillgångar.

III.4 ***Spaniens påpekanden med anledning av synpunkterna från berörda parter***

De spanska påpekandena kan sammanfattas som följer:

— De regionala myndigheterna anser att de har lämnat tillräckliga uppgifter för att kommissionen skall kunna kontrollera att villkoren för tillämpning av Ekimen-ordningen har uppfyllts. Vad beträffar påståendet att Demesa inte skulle ha fullgjort sin skyldighet att under det andra räkenskapsåret finansiera 30 % av totala nettotillgångar erinrar de om att, när det gäller tillämpningen av Ekimen-programmet för Demesas investeringar, treårsperioden skall räknas från och med januari 1997, inte från och med den 24 december 1996, den dag då stödet beviljades. Kontrollen av om detta villkor har uppfyllts skall därför avse slutet av 1998, inte slutet av 1997.

— Det domslut (i målet Pyrsa) som den klagande hänvisar till är inte relevant i det här fallet. Till skillnad från Pyrsa-projektet är Demesa-projektet inte ekonomiskt osäkert och Demesa är inte ett krisdrabbat företag.

— Den klagande har inte överlämnat några bevis till stöd för den påstådda övervärderingen av utrustning och maskiner.

IV. UTVIDGNING AV FÖRFARANDET

Sedan Spanien svarat på kommissionens begäran att få de upplysningar som behövdes för att kunna pröva om stödet till Demesa på 25 % bruttobidragsekvivalenter uppfyller villkoren enligt Ekimen-ordningen, underrättades Spanien genom en skrivelse av den 4 juni 1998 om kommissionens beslut att utvidga förfarandet till att omfatta också det stöd som Demesa beviljats utöver den allmänna regeln i Ekimen-ordningen om rätt till stöd på 10 % av faktiska stödberättigade kostnader.

IV.1 ***Spaniens synpunkter***

De regionala myndigheterna upprepar att villkoren för att med stöd av Ekimen-programmet bevilja ett bidrag motsvarande 25 % av Demesas investeringskostnader i Vitoria-Gasteiz helt och hållet varit uppfyllda.

Spanien erinrar om att kommissionen när den i december 1996 godkände Ekimen-programmet hade godtagit de definitioner av begreppen ”strategiskt” projekt och ”skapande av sysselsättning” som skulle gälla för programmets tillämpning, och att kommissionen inte gjort några sektorsförbehåll, med undantag av en generell hänvisning till de sektorer för vilka det utfärdats särskilda direktiv, vilket inte är fallet när det gäller elektriska hushållsapparater.

I Ekimen-programmet skiljer man mellan ”strategiska projekt” och ”strategiska sektorer” vilka bäggedera enligt artikel 10 i det dekret genom vilket Ekimen-programmet antogs berättigar till stöd med ytterligare 5 %.

Alla projekt som uppfyller de rent kvantitativa villkoren – vilka godtogs av kommissionen när den godkände programmet – utgör ”strategiska” projekt. Kommissionen har inte rätt att ändra dessa kriterier utan att samtidigt kränka principen om skydd för berättigade förväntningar och rättssäkerhetsprincipen.

De regionala myndigheterna understryker vidare att det är berättigat att betrakta sektorn elektriska hushållsapparater som en ”strategisk sektor”, eftersom den står för 6 % av regionens bruttonationalprodukt. I Baskiens program för ökad konkurrenskraft har man bland prioriterade ”clusters” tagit med den ”cluster” som finns för ”större elektriska hushållsapparater”. Denna definition grundar sig på arten och omfattningen av konkurrensfördelarna och på det bidrag som dessa företag ger till förädlingsvärde och sysselsättning i Baskien.

Beträffande programmets tillämpning erinrar de regionala myndigheterna om att kontrollen avseende antalet tillkomna arbetstillfällen skall ske på grundval av objektiva data och inte, som kommissionen påpekade i samband med utvidgningen av förfarandet, med hänsyn till de sektoriella verkningarna av Demesas investering. Detta framgår, tillägger de, av riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål enligt vilka ”tillkomsten av arbetstillfällen netto” skall kontrolleras endast med utgångspunkt i det antal arbetstillfällen som skapats vid en viss anläggning.

Kommissionen har, anför de, inte lämnat några exakta siffror som gör det möjligt att fastställa vilken sektor överkapaciteten skulle gälla. Påståendet om att 95% av försäljningen av hushållsapparaterna utgörs av ersättningsköp säger inget om varken vilken produkt som avses eller vilken period det är fråga om. Av påståendet om att den europeiska marknaden har krympt med 5% under de två senaste åren framgår inte vilken sektor det handlar om. Det finns inte heller någon närmare tidsangivelse när det gäller uppgiften om en överkapacitet på mer än 4 miljoner enheter för kylskåp och frysar.

De regionala myndigheterna anför siffror som räknats fram på grundval av uppgifter dels från Anfel och Ceded – som bägge är klagande i detta förfarande – dels från distributionsföretaget "Master Cadena", som är marknadsledande i Spanien. Det sistnämnda företaget gör gällande att faktureringen av elektriska hushållsapparater ökade med 3% under 1997. För kylskåp var siffran 4,4%. Enligt Ceced:s siffror ökade antalet sålda enheter på den spanska marknaden från 1 000 066 år 1996 till 1 133 350 år 1997. Antalet sålda enheter ökade också i övriga medlemsstater, med undantag av Tyskland och Österrike. Tillverkningen av kylskåp i Spanien ökade från 1 308 844 enheter år 1996 till 1 456 019 enheter år 1997. Enligt de regionala myndigheterna visar uppskattningar gjorda av "Consumer Europe" att försäljningen av kylskåp (i antal enheter) på den europeiska marknaden kommer att öka med 10% under perioden 1996–2001.

De regionala myndigheterna återger slutligen vissa uttalanden i april 1998 från styrelseordföranden i Electrolux – den största tillverkaren i Europa av elektriska hushållsapparater – enligt vilka försäljningen av dessa produkter kommer att öka med 4% 1997 och fortsätta att utvecklas positivt under 1998.

Vad beträffar den konstlade övervärderingen av Demesas investeringskostnader lämnar de regionala myndigheterna detaljerade uppgifter om de förfaranden som tillämpas för att kontrollera att investeringarna verkligen har genomförts. De bekräftar vidare att utbetalning av stödet inte får ske förrän investeringen faktiskt ägt rum. De lämnar i detta avseende detaljerade uppgifter om de kontroller som verkställdes under perioden juni 1997–september 1997.

Beträffande tvivlen i fråga om Demesas faktiska investeringskostnader har myndigheterna överlämnat en granskningsrapport utarbetad av en konsult som regelbundet anlitas av kommissionen. I denna anges bland annat följande:

— Priset på icke stadsplanelagd mark i industriområdet Júndiz (Vitoria-Gasteiz) uppgår till 5 000 pesetas per m^2. Det slutliga pris på 4 125 pesetas per m^2 som Demesa betalat för en stadsplanlagd tomt är ett marknadsmässigt pris, inbegripet normal rabatt med hänsyn till markområdets storlek. Av rapportens slutsatser framgår skillnaden mellan konsultens respektive de regionala myndigheternas uppskattningar. (I kolumnen "konsultens bedömning" anges ett tomtpris på 500 miljoner pesetas [eller 5 000 pesetas per m^2], medan det i kolumnen "Demesa" anges ett pris på 413 miljoner ([24]) [eller 4 125 pesetas per m^2]).

— Kostnaderna för byggnader och anläggningsarbeten ligger i linje med den allmänt gällande prisnivån inom byggnadssektorn.

— Den totala uppskattade kostnaden för hittills installerad maskinpark och utrustning uppgår därmed till 2 449 000 000 pesetas (14 718 786,44 euro), jämfört med de 2 500 771 550 pesetas (15 029 939,72 euro) som Demesa hade beräknat. Konsultens kostnadsuppskattning fördelar sig på följande sätt:

Maskiner	1 565 miljoner pesetas ([25])
Utrustning	819 miljoner pesetas ([26])
Maskinell biutrustning	65 miljoner pesetas ([27])

— Rapporten innehåller inga uppgifter som tyder på att installationskostnaderna och igångsättningskostnaderna skulle ha uppgått till 525 miljoner pesetas.

Av rapporten framgår också att den nuvarande tillverkningskapaciteten uppgår till 140 000 kylskåp med en rymd av mellan 310 och 370 liter. I framtiden förväntas siffran stiga till 600 000 enheter. För att komma upp i denna produktionsnivå skulle man – enligt den revisor som utarbetat rapporten – behöva anlägga ytterligare en produktionslinje och införa två arbetsskift eller också bygga en ny fabrik med motsvarande kapacitet.

IV.2 ***Synpunkter från berörda parter***

De nya uppgifter som tredje parter tillfört i ärendet kan sammanfattas som följer:

— De baskiska regionala myndigheternas argument att det är nödvändigt att subventionera en konkurrent för att öka konkurrensen i sektorn är inkonsekvent, strider mot sunt

([24]) Detta belopp skiljer sig obetydligt från det belopp på 412,5 miljoner pesetas som erhålls när man multiplicerar tomtstorleken på 100 000 m^2 med priset per m^2.

([25]) Kostnad enligt uppgifter från europeiska tillverkare. Den kostnad som Demesa uppgivit anges inte.

([26]) Siffran baserad på uppgifter från europeiska tillverkare. Utrustningen förvävades från Daewoo Electronics (som äger samtliga aktier i Demesa) för 718 565 011 pesetas. En del av utrustningen (till ett värde av 300 miljoner pesetas) har installerats hos andra företag.

([27]) Siffran baserad på uppgifter från europeiska tillverkare.

förnuft och har inget med strategisk betydelse att göra. Det råder konkurrens på den spanska marknaden. Argumentet skulle vara meningsfullt endast om det var den geografiska marknad som Baskien utgör som var den relevanta marknaden och om denna marknad var skyddad. Den relevanta marknaden är i själva verket den europeiska marknaden.

— De arbetstillfällen som skapats är osäkra och lönerna synnerligen låga ([28]).

— Om planerna förverkligas kommer Demesa att tillföra den europeiska marknaden ytterligare 600 000 enheter, vilket skulle förvärra den överkapacitet på beräknat 5 miljoner enheter som nu råder.

Av dessa skäl och med hänsyn till situationens allvar yrkar de berörda parterna att kommissionen, i avvaktan på det slutgiltiga avgörandet, skall besluta att det stöd som utbetalats till Demesa skall återkrävas interimistiskt.

IV.3 *Spaniens kommentarer till synpunkterna från berörda parter*

I sina kommentarer till synpunkterna från berörda parter upprepar Spanien de argument som framförts redan tidigare i samband med förfarandet och avvisar möjligheten att kommissionen skall besluta att det stöd som utbetalats till Demesa skall återkrävas.

V. **BEDÖMNING AV STÖDET**

I artikel 92.1 i fördraget fastställs principen att, såvida inte annat föreskrivs i fördraget, stöd som genom att gynna vissa företag eller viss produktion snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen är oförenliga med den gemensamma marknaden i den mån de påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

V.1 *Kylskåpssektorn i Europa*

Enligt affärsplanen för Demesa skall fabriken i Alava senast 1999 ha en tillverkningskapacitet på 600 000 enheter per år, varav 30 % skall säljas på den spanska marknaden, resterande 70 % på andra marknader (i princip Frankrike och Förenade kungariket). Fabriken kommer att tillverka kombinerade kyl- och frysskåp utrustade med automatiska avfrostningssystem.

Denna investering ingår som ett led i Daewoo Electronics globala strategi ([29]). Företagets mål är att fram till 2002 bli ledande kylskåpstillverkare i världen med en andel på ca 12 % av världsmarknaden för produkten och med målsättningen att årligen tillverka 7 miljoner enheter, varav 5 miljoner kommer att tillverkas i 12 tillverkningscentrum utanför Sydkorea. För att uppnå denna marknadsandel på 12 % av världsmarknaden har företaget för avsikt att investera ungefär en miljard US-dollar i uppförandet av åtta nya fabriker. Tillverkningskapaciteten i företagets fyra europeiska fabriker kommer inemot år 2002 att uppgå till 1,5 miljoner enheter ([30]), dvs. 13 % av den beräknade totala tillverkningskapaciteten i Europa år 2001.

Enligt de uppgifter och andra upplysningar som kommissionen har tillgång till skiljer sig siffrorna för konsumtion och produktion åt mellan de olika länderna ([31])).

([28]) Se fotnot 16.

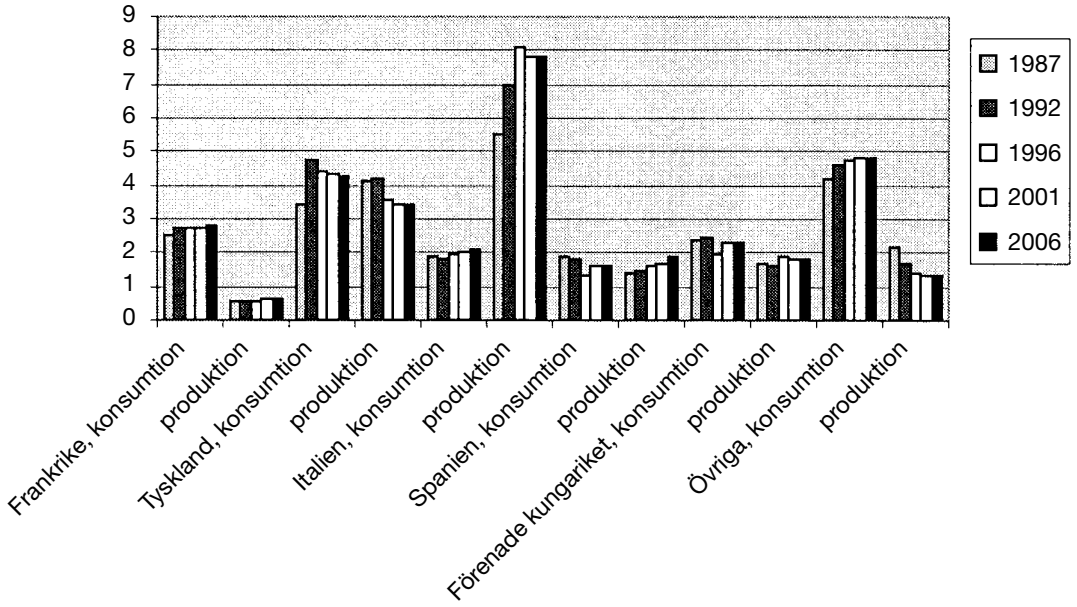
([29]) Daewoo Electronics har också övervägt möjligheten av att anlägga en fabrik i Verdun i Frankrike och att därvid skapa 300 arbetstillfällen. Ceced har ingett ett klagomål även beträffande det stöd som de franska myndigheterna hade för avsikt att bevilja i samband med denna investering. Kommissionen begärde i december 1997 in upplysningar från de franska myndigheterna, vilka emellertid meddelade kommissionen att Daewoo Electronics hade uppskjutit projektet.

([30]) *Aims To Lead Global Refrigerator Market*, juni 1997, http://www.dwe.daewoo.co.kr/news.

([31]) Rapporten *World Major Household Appliances to 2001*, The Freedonia Group Inc., mars 1998. Se även en artikel i Financial Times av den 2 juli 1997, s. 13: *Rough and tumble industry. Domestic appliance groups are adopting varied tactics to boost market share in Europe's stagnant market*, i vilken det sägs att marknaden för kylskåp och spisar har nått en mättnadsnivå.

Kylskåp och frysar: konsumtion och produktion

(miljoner enheter), 1987–2006

Frankrike: Efterfrågan på kylskåp och frysar kommer att vara relativt stabil och hålla sig på nivån 2,7 miljoner enheter per år. Frankrike är ingen betydande tillverkare och täcker 75% av sitt behov genom produkter med ursprung i Tyskland och Italien. De största företagen på den franska marknaden är Brandt, Electrolux, Whirlpool och Bosch-Siemens.

Tyskland: Efterfrågan på kylskåp och frysar kommer att minska något, från 4,4 miljoner enheter 1996 till 4,3 miljoner enheter 2001. Tillverkningen minskade från 4,2 miljoner enheter 1992 till 3,55 miljoner 1996 och förväntas komma att uppgå till 4 miljoner enheter 2001. Antalet tillverkade kylskåp uppgick 1996 till 2,8 miljoner, varav Bosch-Siemens stod för 40%.

Italien: Kombinerade kyl- och frysskåp dominerar på marknaden på grund av utrymmesbristen i bostäderna. Den totala marknaden för kylutrustning av hushållstyp förväntas komma att öka med 0,7% per år fram till år 2001. Italien är en av de största tillverkarna av kylskåp och frysar. Produktionen uppgick till 8 miljoner enheter 1996, varav 75% för exportmarknaden. Electrolux är, med mer än 30% av de 6,1 miljoner enheter som tillverkades 1996, marknadsledande. Även Whirlpool hör till de största tillverkarna och står för 25% av försäljningen.

Spanien: Efterfrågan på kylskåp minskade från 1,84 miljoner enheter 1992 till 1,36 miljoner enheter 1996. Den förväntas komma att öka med 3,3% mellan 1996 och 2001 för att år 2001 uppgå till 1,60 miljoner enheter. Ökningen speglar en tendens till ersättningsköp på marknaden för att komplettera befintliga installationer. Tillverkningen förväntas komma att öka från 1,58 miljoner enheter 1996 till 1,7 miljoner enheter 2001. Fagor är en av de största tillverkarna med en produktion på 700 000 enheter ([32]), vilket motsvarar ungefär 40% av produktionen.

Förenade kungariket: Efterfrågan på kylskåp och frysar sjönk från 2,46 miljoner enheter 1992 till 1,935 miljoner enheter 1996. Försäljningen förväntas emellertid komma att öka med närmare 3,4% per år för att år 2001 nå nivån 2,3 miljoner enheter. Tillverkningen förutses komma att stagnera i takt med ökad popularitet för importerade produkter.

Övriga västeuropeiska länder: Resten av marknaden är mogen och statisk. Efterfrågan bedöms komma att hålla sig på nivån 4,8 miljoner enheter, varav 75% förväntas tillgodoses genom import. Produktionen har kontinuerligt minskat sedan 1992 och förväntas komma att stabiliseras på nivån 1,4 miljoner enheter.

Marknaden för kylskåp och frysar är mättad i Västeuropa, där flertalet bostäder nu är försedda med separat kyl och frys. Konsumenterna föredrar i ökande utsträckning kombinerade kyl- och frysskåp men det förväntas inte att marknaden kommer att visa några tecken på tillväxt, eftersom hushållen tenderar

([32]) Se http://www.fagorelectrodomesticos/mcc.es. Fagor ingår i koncernen Mondragón Corporación Cooperativa (MCC), (http://www.mondragon.mcc.es/spanish/indice.html) som har sitt säte i Mondragón (Guipúzcoa, Baskien). MCC är med sina mer än 100 dotterbolag och filialer och med 29% av omsättningen utanför Spanien den största industrikoncernen i Baskien och en av de fem största industrikoncernerna i Spanien. Omsättningen uppgick 1997 till 726 706 miljoner pesetas (4 367 591 023,28 euro), varav 86 000 miljoner pesetas (516 870 409,77 euro) härrörde från försäljningen av elektriska hushållsapparater) jämfört med en omsättning på 354 247 miljoner pesetas 1992. MCC-koncernen har 34 397 anställda och värdet av dess tillgångar beräknas till 1 541 621 miljoner pesetas (9 265 328 813,72 euro). I koncernen ingår fyra fabriker i Asien, fyra i Latinamerika och två i Afrika (inbegripet två kylskåpsfabriker i Argentina respektive Marocko).

att ersätta sina separata kylar och frysar med kombinerade enheter (kyl- och frysskåp). Fram till och med 2001 förutses därför en tillväxt på endast 0,6 % per år (till 18 miljoner enheter). Av försäljningen förväntas 94 % utgöras av ersättningsköp ([33]).

Electrolux (Sverige) är den största tillverkaren av kylskåp och frysar i Västeuropa, följd av Bosch-Siemens (Tyskland). Andra stora tillverkare är Whirlpool (Förenta staterna) och Merloni (Italien). Fagor Electrodomésticos är störst på den spanska marknaden ([34]).

Överkapaciteten inom delområdet kylskåp uppskattades till ca 5 miljoner enheter 1997 ([35]). Spanien har inte lagt fram några siffror beträffande sin överkapacitet. Denna situation på marknaden har lett till en omfattande omstrukturering inom branschen med kapacitetsnedskärningar eller produktionsomflyttningar och stora förluster av arbetstillfällen som följd. Detta bekräftas av uppgifterna i det föregående och illustreras bland annat av Electrolux nedläggning av flera produktionsenheter i Europa. Så kommer t.ex. kylskåpstillverkningen i Spennymoor (County Durham, Förenade kungariket) med en tillverkningskapacitet på 320 000 enheter att läggas ned sommaren 1999, varvid 650 arbetstillfällen kommer att försvinna. Electrolux har också meddelat att fabriken i Luton (Förenade kungariket) kommer att läggas ned, med en förlust av 650 arbetstillfällen. Tillverkningen av kylskåp i Björneborg (Finland) kommer att överföras till andra fabriker i Europa, varvid 200 arbetstillfällen kommer att gå förlorade. En fabrik i Ungern för tillverkning av frysboxar har lagts ned, med en förlust av 200 arbetstillfällen ([36]) ([37]). Även Whirlpool har, i sin årsredovisning för 1995, anmält kraftiga neddragningar av sysselsättningen i Västeuropa av storleksordningen 15 %. I september 1997 tillkännagav Whirlpool att antalet anställda skulle minskas med 4 700, merparten i Västeuropa ([38]). Whirlpool sysselsätter 11 000 personer i Europa (genomsnittssiffra för 1997) i 11 olika fabriker, av vilka fabrikerna i Cassinetta (Italien) ([39]), Calw (Tyskland) och Trento (Italien) tillverkar kylskåp. MCC-koncernen, i vilken Fagor ingår, lade 1998 ned sin kylskåpstillverkning i Basauri (Baskien), vilket ledde till en minskning av antalet arbetstillfällen med 180. Merloni anför i sin årsredovisning för 1997 ([40]) att återhämtningen på marknaden för elektriska hushållsapparater inte har lett till några prisökningar, eftersom företagen kunnat ta i anspråk outnyttjad kapacitet.

Analysen visar dessutom att det förekommer en betydande gemenskapsintern handel, vilket bekräftas av Eurostats uppgifter ([41]). Med hänsyn till ovanstående kommer varje stödåtgärd ofrånkomligen att påverka denna handel och konkurrens.

V.2 ***Konstaterade stöd***

Genom förfarandet i artikel 93.2 i fördraget har kommissionen kunnat fastställa förekomsten av följande stöd enligt artikel 92.1:

V.2.1 **Utnyttjande utan vederlag av en tomt på 100 000 m^2**

Kommissionen har noterat de baskiska regionala myndigheternas förklaringar till de problem som uppstått på grund av närvaron av jordbrukare i det markområde där Daewoo Electronics avsåg att etablera sin anläggning och på grund av att försäljningen kunde slutligt genomföras först sedan alla förfaranden för delning och sammanläggning av tomter och registreringen härav i fastighetsregistret hade slutförts.

Det har emellertid inte kunnat bevisas att Demesa haft några kostnader under perioden från och med det att företaget, sedan köpekontraktet undertecknades i oktober 1996, tog marken i anspråk för att börja uppföra sin fabrik fram till den tidpunkt då köpeskillingen faktiskt erlades. Särskilt har någon uppgift om betalningsdag inte lämnats.

Enligt de upplysningar som lämnats påbörjades arbetena i januari 1997. Den 13 januari 1997 vände sig jordbrukarna via sin advokat till säljaren, fastighetsbolaget Gasteizko Industria Lurra SA ([42]), och klagade över att deras odlingar förstördes på grund av byggnadsarbetena i samband med uppförandet av Demesas fabrik.

Köpeskillingen för tomten erlades vidare tidigast i september månad 1997. Av ett dokument som upprättats av de regionala myndigheterna efter en kontroll som omfattade perioden till och med den 10 september 1997 och avsåg de investeringar som Demesa hade genomfört, framgår att endast byggnaden, inte marken, betraktades som en genomförd investering som

([33]) Se fotnot 31.
([34]) Se fotnot 32.
([35]) Källa: Ceced. Uppgiften har överlämnats i samband med detta förfarande.
([36]) "Electrolux to phase out production at two UK factories", 14.10.1997, http://www.electrolux.se/corporate/pressnotes.
([37]) "Electrolux intends to move production from refrigerator factory in Finland", 27.10.1997, http://electrolux.se/corporate/pressnotes.
([38]) Se http://www2.whirlpool.com/htm/corp/investor.
([39]) Whirlpool-koncernens största fabrik i Västeuropa.
([40]) Se http://www.merloni.it/fr_azi.htm.

([41]) Värdet av den gemenskapsinterna handeln med kylskåp för hushållsbruk (NC 841821, 841822 och 841829) uppgick till 677 692 000 euro 1996 och till 732 189 000 euro 1997. Av denna försäljning utgjordes 6,91 % (1996) respektive 7,67 % (1997) av kylskåp för hushållsbruk med ursprung i Spanien. 8,3 % (1996) respektive 7,41 % (1997) av försäljningen utgjordes av gemenskapstransaktioner för den spanska marknaden. Den gemenskapsinterna handeln med kombinerade kyl- och frysskåp och förvaringsfrysboxar med separata yttre dörrar (med undantag för kombinationer avsedda för civila luftfarkoster) (NC 84181091 och 84181099) uppgick till 484 470 000 euro 1996 och 555 665 000 euro 1997. 19,41 % (1996) respektive 17,72 % (1997) av denna försäljning utgjordes av kombinationer med ursprung i Spanien. 10 % (1996) respektive 9,42 % (1997) av denna försäljning utgjordes av transaktioner för den spanska marknaden.
([42]) Enligt de uppgifter som de regionala myndigheterna lämnat fördelar sig aktieägandet i Gasteizko Industria Lurra SA på följande sätt: Kommunen Vitoria-Gasteiz (58,22 %), Sprilur SA (41,78 %). Sprilur SA kontrolleras i sin tur av den baskiska regeringen, som innehar 95,52 % av kapitalet i företaget.

berättigade till utbetalning av stödet. I ett annat dokument har betalningen på 413 miljoner pesetas för tomten upptagits i en kolumn som avsåg november–december 1997 (se bilaga III till skrivelsen av den 24 juli 1998).

På grundval av detta och med utgångspunkt i de uppgifter som de regionala myndigheterna lämnat kan alltså fastställas att Demesa, åtminstone under tiden februari 1997–oktober 1997, förfogat över en tomt för att där uppföra eller låta uppföra en fabrik utan att ha erlagt någon köpeskilling för tomten eller ha åsamkats några andra kostnader för att få utnyttja den i detta syfte.

De regionala myndigheterna hävdar att det faktum att köpekontraktet inte ingicks förrän den 30 december 1997 berodde på en tvist om äganderätten till marken. De hänvisar i detta avseende till markägarens rättigheter enligt spansk lag samt till bestämmelserna om god tro, vilka utesluter möjligheten att överlåta en fastighet om det föreligger en tvist om äganderätten. Det var av dessa skäl som genomförandet av försäljningen hade dragit ut på tiden och inte kunnat slutföras förrän tvisten hade bilagts. Eftersom kraven i fråga grundar sig på tillämpningen av civilrättsliga principer och bestämmelser drar de regionala myndigheterna slutsatsen att de bör betraktas som en generell åtgärd som inte omfattas av tillämpningen av artikel 92.1 i fördraget.

Kommissionen noterar i alla händelser att varken den ovan återgivna principen om god tro eller närvaron av jordbrukare med äganderätt till marken hindrat Demesa från att under 1997 påbörja, fortsätta med och fullfölja uppförandet av fabriken. Demesa verkställde under samma period utbetalningar för utförda arbeten och ansåg sig inte förhindrat att begära utbetalning av ett stödbelopp motsvarande 25 % av kostnaden för uppförda byggnader. Det förhållandet att köpekontraktet inte formellt hade ingåtts ändrar på intet sätt det faktum att Demesa kunde utnyttja en tomt utan den ekonomiska motprestation som det säljande företaget skulle ha kunnat kräva.

Om Demesa, trots försiktighetsåtgärderna från de regionala myndigheternas sida, inte hade tagit marken i anspråk och inte hade börjat uppföra fabriken i enlighet med den av myndigheterna godkända investeringsplanen, skulle utbetalningen av stödet ha varit allvarligt i farozonen. Demesa hade alltså ett uppenbart intresse av att ta marken i anspråk och av att utan dröjsmål sätta i gång med byggnadsarbetena.

Kommissionen anser därför att Demesa har åtnjutit en fördel i form av uppskov med betalningen av köpeskillingen för marken under nio månader räknat från den dag då företaget tog marken i anspråk för att uppföra sin fabrik (februari 1997) till och med den dag då köpeskillingen erlades (tidigast november 1997). I avsaknad av andra jämförelse- eller beräkningsgrunder kan fördelen anses motsvara räntan under nio månader på en investering till ett belopp motsvarande köpeskillingen för tomten, justerat enligt sista stycket i avsnitt V.2.2. Som räntesats har använts referensräntan för 1997 ([43]). Den sålunda beräknade ekonomiska fördelen uppgår till 184 075,79 euro ([44]) (30 627 635 pesetas) och utgör ett statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget.

V.2.2 **Försäljning av en tomt på icke marknadsmässiga villkor**

De regionala myndigheterna anser att kommissionens meddelande av den 10 juli 1997 ([45]) inte kan tillämpas i detta fall. Kommissionen konstaterar att meddelandet inte ålägger medlemsstaterna några skyldigheter utan endast, med utgångspunkt i etablerad administrativ praxis, slår fast förutsättningarna för att det skall kunna fastställas att något inslag av stöd inte föreligger.

Kommissionen noterar, vilket också påpekades i samband med att förfarandet inleddes, att de kriterier som fastställts i meddelandet av den 10 juli 1997 inte har iakttagits vid försäljningen av tomten till Demesa. Det kan därför inte, i enlighet med meddelandet, förutsättas att något inslag av statligt stöd inte förekommit i samband med markförsäljningen till Demesa.

Kommissionen måste därför, med utgångspunkt i de uppgifter den förfogar över, undersöka om det pris som Demesa betalat motsvarar marknadspriset. Kommissionen erinrar härvidlag om att två värderingar och en revision i efterhand inte kan ge samma resultat som det man kommer fram till i en värdering på förhand.

I de två värderingar som utfördes den 13 januari 1998 och den 6 februari 1998 av två fastighetsexperter (se bilaga IX till skrivelsen av den 6 mars 1998) anges ett enhetspris för en stadsplanelagd tomt på cirka 6 120 pesetas per m^2.

I den första värderingen anges emellertid att försäljningspriset på en stadsplanelagd tomt på mer än 10 000 m^2 torde ligga mellan 4 000 och 4 500 pesetas per m^2. I den andra värderingen, som grundar sig på faktiska uppgifter, dvs. på försäljningspriserna för liknande stadsplanelagda tomter som sålts under de närmast föregående månaderna, anges ett kvadratmeterpris på 5 000 pesetas för två tomter på ca 33 000 m^2 och 50 000 m^2, tomter som alltså är väsentligt större än 10 000 m^2. Enligt den utvärderingen finns det inga referensvärden på marknaden när det gäller stadsplanelagda tomter på 100 000 m^2, och ett pris på mellan 4 000 och 4 800 pesetas per m^2 sägs under dessa omständigheter förefalla rimligt med

([43]) Denna räntesats är 10,56 % för perioden 1 januari 1997–31 juli 1997 och 6,22 % för perioden 1 augusti 1997–31 december 1997.

([44]) Summan av de två belopp som erhålls genom proportionell tillämpning av de referensräntesatser som fastställts för de två perioderna 1997 (januari–juli respektive augusti-december) på det antal månader (sex och tre) som tomten utnyttjats respektive under period.

([45]) Se fotnot 21.

hänsyn till kostnaderna för stadsplanering av större tomter. Samtidigt framhålls den politiska karaktären hos detta slags försäljning, dvs. att den ofrånkomligen påverkas av andra än rent ekonomiska hänsynstaganden.

Enligt den revision som genomfördes i juli 1998 (se bilaga IV till skrivelsen av den 24 juli 1998) ligger kvadratmeterpriset för en icke stadsplanelagd tomt i det aktuella området på nivån 5 000 pesetas per m^2. Det pris som Demesa betalat skulle kunna motiveras av att priset rabatterats på grund av tomtens storlek. I sina slutsatser vidhåller revisorn emellertid priset 5 000 pesetas per m^2 och framhåller skillnaden mellan sin egen uppskattning och det pris på 4 125 pesetas per m^2 som de regionala myndigheterna fastställt.

Kommissionen noterar att genomsnittet av dessa uppskattningar inte skiljer sig i någon större mån från det genomsnittliga enhetspris på 4 481 pesetas per m^2 för stadsplanelagd mark som beräknades av Price Waterhouse i januari 1997 och som inbegriper kostnaderna för anslutning av vatten och avlopp, osv.

Med hänsyn till ovanstående anser kommissionen att detta pris på 4 481 pesetas per m^2 var det gällande marknadspriset för tomter motsvarande den som Demesa tagit i anspråk i industriområdet Júndiz. Eftersom det pris som Demesa betalade var 4 125 pesetas per m^2, fick företaget en fördel som bör beräknas som skillnaden mellan de två beloppen (356 pesetas per m^2), vilket motsvarar 213 960,31 euro (35 600 000 pesetas). Det sålunda beräknade beloppet utgör ett statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget.

V.2.3 **Inslag av stöd vilka inte täcks av Ekimen-programmet**

Subventionens storlek

Kommissionen har, på grundval av de upplysningar som Spanien lämnat i samband med förfarandet enligt artikel 93.2 i fördraget, undersökt om de regionala myndigheterna iakttagit gällande villkor enligt Ekimen-programmet när de beviljade ett icke återbetalningspliktigt stöd motsvarande 25% av Demesas investeringar i materiella anläggningstillgångar i Vitoria-Gasteiz.

Genom denna undersökning har det också kunnat fastställas hur stor del av de investeringar, på vilka det beviljade stödet grundar sig, som omfattas av Ekimen-programmet, och hur stor del som faller utom ramen för programmet.

En korrekt tillämpning av Ekimen-programmet skulle i det här fallet enligt kommissionens mening ha inneburit att företaget hade beviljats ett icke återbetalningspliktigt stöd på högst 20% bruttobidragsekvivalenter beräknat på grundval av totala stödberättigande kostnader.

Enligt artikel 10 i den baskiska provinsregeringens dekret 289/1996 kan ett icke återbetalningspliktigt stöd beviljas intill högst 25% bruttobidragsekvivalenter i enlighet med följande kriterier:

"1. Som allmän regel skall gälla att bidrag skall beviljas på 10% av det investeringsbelopp som bedöms som stödberättigande.

2. Ytterligare 5 procentenheter skall beviljas om det är fråga om ett strategiskt projekt ([46]) eller ett investeringsprojekt som medför att ett betydande antal arbetstillfällen skapas. I det senare fallet gäller att minst 50 arbetstillfällen skall skapas och att investeringen skall uppgå till minst 750 miljoner pesetas.

3. Stöd på ytterligare 5 procentenheter beräknat på grundval av de investeringskostnader som bedöms som stödberättigande skall beviljas företag som genomför sitt projekt i ett prioriterat område enligt artikel 4 i detta dekret.

4. Ytterligare upp till 5 procentenheter kan beviljas enligt följande kriterier:

   — Projektets grad av integration i industrisektorn i Baskien.

   — Projektets tillhörlighet inom en strategisk sektor i Baskien.

   — Projektets sysselsättningsskapande effekter."

Som framgår av avsnitt II.4 anförde kommissionen följande i det beslut att godkänna Ekimen-programmet som anmäldes genom en skrivelse av den 13 december 1996:

"Kommissionen konstaterar att det icke återbetalningspliktiga stödet, som inte får överstiga 25% bruttobidragsekvivalenter, kommer att beviljas enligt följande: a) En generell del på 10%, b) ytterligare 5% för strategiska projekt och projekt som skapar sysselsättning, c) ytterligare 5% för projekt belägna i prioriterade områden samt d) ytterligare 5% för projekt som ger ett betydande bidrag till regional utveckling och skapandet av sysselsättning."

För att ett investeringsprojekt skall kunna få ett icke återbetalningspliktigt stöd inom ramen för Ekimen-programmet måste stödet alltså beviljas i enlighet med de villkor och kriterier för

([46]) I artikel 6.1 a i dekretet definieras ett 'strategiskt projekt' som ett projekt som innebär investeringar på minst 10 miljarder pesetas eller som skapar minst 300 arbetstillfällen. Vissa projekt med 'financiación compleja' (komplex finansiering) kan också betraktas som strategiska projekt.

uppläggningen som fastställts för programmet sådant detta godkänts av kommissionen.

De regionala myndigheterna anför följande i sin skrivelse av den 23 januari 1998 (s. 8):

”I enlighet med de förstnämnda kriterierna [de kriterier som ligger till grund för att fastställa stödsatsen] har varje projekt rätt att erhålla ett stöd motsvarande minst 10 % av stödberättigande investeringskostnader [se kriterium a, som motsvarar artikel 10.1 i dekret 289/1996], och om projektet uppfyller de villkor som anges i andra och tredje stycket i samma artikel [kriterierna b och c som motsvarar artikel 10.2 och 10.3 i dekretet] skall i vardera fallet ytterligare 5 procentenheter läggas till denna procentsats. Ett projekt som uppfyller samtliga dessa kriterier skall alltså ha en given rätt att erhålla ett bruttostöd på 20 %.”

Kommissionen anser att Demesas investeringsprojekt uppfyller kriteriet i artikel 10.1 (generellt stöd på 10 %) och kriteriet i artikel 10.4 (ytterligare 5 %) i dekretet.

När det gäller kriteriet i artikel 10.3 däremot kan konstateras att Vitoria-Gasteiz, den kommun i vilken Demesa genomför sin investering, inte är ett ”prioriterat område” enligt Ekimen-programmet ([47]). Det argument som framfördes av de regionala myndigheterna vid sammanträdet den 15 december 1998, nämligen att de positiva effekterna av ”strategiska” projekt som inte är belägna i ett ”prioriterat område” fortplantar sig också till dessa, är inte motiv nog för att bevilja stöd till Demesas investering med ytterligare 5 % i enlighet med artikel 10.3.

Vad så gäller kriteriet i artikel 10.2 i dekretet anser kommissionen att beviljandet av stöd med 5 + 5 procentenheter på grundval av denna artikel utgör en felaktig tillämpning av Ekimenordningen i den utformning denna godkändes av kommissionen genom skrivelsen av den 13 december 1996) ger en möjlighet att bevilja stöd med ytterligare 5 % upp till det tak på 25 % bruttobidragsekvivalenter som fastställts för icke återbetalningspliktigt stöd inom ramen för Ekimen-programmet. Kriteriet ”prioriterat område” infördes, vilket kommer till uttryck i ingressen till dekretet och i dess artikel 4, för att man från territoriell synpunkt skulle kunna positivit särbehandla vissa områden i Baskien med särskilt uttalade ekonomiska problem eller utvecklingsproblem. Detta är för övrigt förenligt med den i riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål ([48]) fastställda principen om anpassning (inom ramen för gällande stödtak) av regionalstöd med hänsyn till omfattningen och svårighetsgraden hos de regionala problem som man önskar angripa.

De regionala myndigheterna gjorde vid sammanträffandena den 29 oktober och den 15 december 1998 gällande att man i besluten att inleda respektive att utvidga förfarandet inte hade betraktat denna aspekt av Ekimen-programmet på det sättet. Enligt kommissionens mening kan dessa två beslutstexter inte tolkas så att de gör det möjligt för de regionala myndigheterna att kringgå de villkor för tillämpning av stödordningen som anges i skrivelsen av den 13 december 1996. I sin skrivelse av den 23 januari 1998 har de baskiska myndigheterna för övrigt bekräftat att en investering som uppfyller kriterierna enligt satserna b och c har rätt att erhålla stöd med ytterligare 5 + 5 procentenheter utöver det generella stödet på 10 %.

Kommissionen framförde både i samband med inledandet och när förfarandet senare utvidgades allvarliga tvivel beträffande Demesa-projektets strategiska karaktär och likaså beträffande det faktiska tillskapandet av arbetstillfällen. Dessa tvivel kvarstår. Kommissionen anser fortfarande att kapacitetsöverskottet inom sektorn – enligt vad som beskrivs i avsnitt V.1 – liksom närvaron i Baskien av den ledande kylskåpstillverkaren i Spanien, Fagor ([49]) (ett företag i MCC-koncernen), som innehar 25 % av en inhemsk marknad som inte skyddas av handelshinder eller hinder av annat slag, gör projektets påstått strategiska karaktär mer än tvivelaktig. Industrikoncernen MCC ökar ständigt sin närvaro på gemenskapsmarknaden och den internationella marknaden ([50]). Kommissionen anser vidare liksom tidigare att det finns en reell risk för att den investering som stödet gäller kommer att leda till kapacitetsneddragningar både i Spanien, särskilt i Baskien, och på annat håll i gemenskapen, vilket visas av de omstruktureringar som nyligen beslutats av Electrolux och Whirlpool.

Vad beträffar karaktäriseringen av investeringsprojektet som ”strategiskt” eftersom det uppfyller vissa kvantitativa kriterier (investering på mer än 10 miljarder pesetas, mer än 300 nya arbetstillfällen skapas) gjorde kommissionen i samband med godkännandet av Ekimen-programmet inga förbehåll med avseende på eventuella sektoriella problem, vare sig inom sektorn elektriska hushållsapparater eller andra sektorer, utom de sedvanliga förbehållen beträffande sektorer som redan omfattas av särskilda direktiv eller sektoriella bestämmelser. Om de regionala myndigheterna verkligen har iakttagit de kriterier enligt vilka ett projekt kan betraktas som strategiskt, skulle det därför strida mot rättssäkerhetsprincipen om skydd för berättigade förväntningar att ändra detta övergripande godkännande.

Med hänvisning till ovanstående får stödet inte överstiga 20 % av stödberättigande kostnader. Resterande 5 %, som utgått i enlighet med kriteriet ”prioriterat område” utgör, eftersom det inte täcks av programmet, ett stöd enligt artikel 92.1 i fördraget och har karaktär av nytt stöd, eftersom det inte omfattas av en redan godkänd stödordning. Dess förenlighet skall bedömas direkt på grundval av fördragets bestämmelser, vilket kommissionen påpekade redan i sin skrivelse av den 4 juni 1998.

([47]) En förteckning över ”zonas de interés preferente” (prioriterade områden) har intagits i bilaga I till dekretet.

([48]) EGT C 74, 10.3.1998, s. 9.

([49]) Se fotnot 32.

([50]) MCC har genomfört en verklig internationalisering av sina industrianläggningar och av sin närvaro på marknaden.

Stödberättigande kostnader inom ramen för Ekimen-programmet

I den rapport som överlämnats av de klagande och som utarbetats av ett dotterbolag till en av Ceced:s medlemmar anförs att investeringskostnaderna har övervärderats på ett konstlat sätt. Kommissionen konstaterar att rapporten i fråga inte utgått från samma antaganden om tillverkningskapacitet och produkttyp som de som legat till grund för Demesas investeringar.

Den granskningsrapport, utarbetad av en oberoende expert, som den baskiska provinsregeringen överlämnat bekräftar dock riktigheten och överensstämmelsen när det gäller Demesas faktiska kostnader, med undantag för ett belopp på 525 miljoner pesetas för installationskostnader och igångsättningskostnader. De senare kostnader har också ifrågasatts av de regionala myndigheterna i samband med deras uppföljning och kontroll av projektet.

Vad beträffar stödberättigande kostnader har de regionala myndigheterna tillhandahållit tillräckliga bevis för att förfarandena för intern revision är sådana att det inte skall vara möjligt att betala ut ett bidrag inom ramen för Ekimen-programmet utan att det finns faktiska belägg för att investeringar har genomförts. Genom dessa förfaranden kan de regionala myndigheterna också kontrollera att skyldigheten att under det andra räkenskapsåret med egna medel finansiera 30 % av totala nettotillgångar (artikel 5 b i dekretet) har fullgjorts. I enlighet med vad som anförs i avsnitt II.4 anser kommissionen att det andra året skall vara 1998, inte 1997, när det gäller tillämpningen av denna bestämmelse.

Det förhållande att kostnaderna i fråga verkligen har uppkommit och ligger på en marknadsmässig nivå innebär emellertid inte nödvändigtvis att de är stödberättigande.

Enligt artikel 7 i det dekret varigenom Ekimen-programmet regleras är, konstaterar kommissionen, anläggningstillgångar som överlåtits till tredje part inte stödberättigande. Det framgår emellertid av granskningsrapporten att en del av de anläggningstillgångar som Demesa förvärvat (för ett belopp av 300 miljoner pesetas, motsvarande 1 803 036,31 euro) har installerats hos tredje part. Denna utrustning är således inte stödberättigande enligt Ekimen-ordningen, och finansieringen av den utgör likaså ett stöd enligt artikel 92.1 i fördraget.

V.2.4 **Skattelättnad med 45 % av investeringsbeloppet och minskning av beskattningsunderlaget för nyetablerade företag**

Kommissionen vill inledningsvis framhålla att den i detta beslut har begränsat sig till att undersöka om skattelättnaden på 45 % samt minskningen av beskattningsunderlaget för nyetablerade företag är förenliga med artikel 92 i fördraget. Däremot har kommissionen inte prövat övriga skatteförmåner.

V.2.4.1 *Skattelättnaden med 45 %*

I sjätte tilläggsbestämmelsen till Norma Foral om genomförandet av budgeten för provinsen Alava för budgetåret 1995 (*Norma Foral* 22/1994) anförs följande beträffande skattelättnaden:

”För investeringar i nya materiella anläggningstillgångar överstigande 2,5 miljarder pesetas som genomförs under tiden från och med den 1 januari 1995 till och med den 31 december 1995 skall enligt beslut av Alavas provinsstyrelse en skattelättnad motsvarande 45 % av det investeringsbelopp som Alavas provinsstyrelse fastställer beviljas, vilken skall tillämpas på det belopp som skall erläggas i inkomstskatt.

Om skattelättnaden inte kan utnyttjas på grund av otillräckligt skattebelopp får den överföras och tas i anspråk inom högst 9 år efter det år då Alavas provinsstryrelse fattat sitt beslut.

I provinsstyrelsens beslut skall anges de tidsfrister och restriktioner som skall gälla i det enskilda fallet.

Förmåner som beviljats med stöd av denna bestämmelse kan inte förenas med någon annan skatteförmån för samma investering.

Alavas provinsstyrelse skall vidare fastställa investeringsprocessens varaktighet och kan medge att investeringar som genomförs i investeringsprojektets beredningsfas får inräknas i investeringsbeloppet.”

Bestämmelsen var tillämplig under 1996 med stöd av den budgetlag som gällde för det året (Norma Foral 33/1995), ändrad genom den nya lagen om bolagsskatt (Norma Foral 24/1996, i vilken hänvisningen till ”nio år” i andra stycket utgått), och under 1997 med stöd av gällande budgetlag för det året (Norma Foral 31/1996). Skattelättnaden på 45 % av investeringsbeloppet var, med ändrad lydelse, tillämplig också under åren 1998 och 1999 genom Norma Foral 33/1997 respektive 36/1998.

Principen om oförenlighet med den gemensamma marknaden och de undantag som fastställs i detta sammanhang gäller för stöd ”av vilket slag det än är” och särskilt för vissa skatteåtgärder.

För att en åtgärd skall betecknas som ett stöd måste den samtidigt uppfylla samtliga de fyra kriterier som anges i artikel 92 och som utvecklas närmare nedan.

För det första skall åtgärden ge mottagaren en fördel som minskar de kostnader som normalt belastar dennes budget. En sådan fördel kan ges genom olika former av skattelättnader för företaget, bland annat genom nedsättning, helt eller delvis, av skattebeloppet.

Den skattelättnad på 45 % det här är fråga om uppfyller utan tvivel detta kriterium, eftersom Demesa genom skattelättnaden fått en skatteminskning motsvarande 45 % av det investeringsbelopp som Alavas provinsstyrelse fastställt. Det bör observeras att skattelättnaden får utnyttjas utan tidsbegränsning från och med det första år då företaget redovisar vinst. De spanska myndigheterna har vidare bekräftat ([51]) att Demesa har möjlighet att för varje enskilt räkenskapsår välja att utnyttja den metod för skatteavdrag eller skattelättnad som är mest förmånlig för företaget, vilket innebär att det inte är praktiskt möjligt att fastställa stödnivån för hela den period under vilken skattelättnaden utnyttjas.

För det andra skall fördelen beviljas av staten eller med hjälp av statliga medel. En förlust av skatteintäkter är likvärdig med förbrukning av statliga medel i form av skatteutgifter. Detta kriterium är också tillämpligt på stöd som beviljas av medlemsstaternas regionala och lokala organ (domstolens dom av den 14 oktober 1987 i mål 248/84, Tyskland mot kommissionen ([52]). Statens intervention kan vidare ske såväl genom skatteregler i lagar eller andra författningar som genom skatteförvaltningens praxis.

Den skattelättnad som Demesa beviljats är det kombinerade resultatet av dels tillämpningen av en i lag stadfäst skatteregel, dels ett särskilt beslut (beslut 737/97) vilka bägge är hänförliga till en offentlig myndighet.

Åtgärden skall för det tredje påverka konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna. Detta kriterium förutsätter att stödmottagaren utövar en ekonomisk verksamhet, oavsett i vilken juridisk form den bedrivs och oavsett hur verksamheten finansieras. Enligt domstolens rättspraxis är, vad denna bestämmelse beträffar, villkoret om påverkan på handeln uppfyllt om det stödmottagande företaget bedriver en ekonomisk verksamhet som är föremål för handel mellan medlemsstaterna.

Det har tidigare visats att Demesa bedriver en ekonomisk verksamhet som är föremål för handel mellan medlemsstaterna, och att verksamheten utövas inom en mycket konkurrensutsatt sektor.

Åtgärden skall, slutligen, vara specifik eller selektiv i det att den gynnar ”vissa företag eller viss produktion”. Denna karaktär av selektiv fördel kan antingen vara ett resultat av ett undantag från skattereglerna i lag eller annan författning eller av skatteförvaltningens skönsmässiga praxis. I det här fallet är den selektiva karaktären i första hand ett resultat av de skönsmässiga befogenheter som myndigheterna förfogar över på detta område.

Beträffande det sistnämnda kravet erkänner domstolen i målet Kimberley Clark Sopalin (domstolens dom av den 26 september 1996 i mål C-241/94, Frankrike mot kommissionen ([53]) att när den enhet som beviljar en fördel har möjlighet att göra skönsmässiga bedömningar när den bestämmer i hur stor omfattning den skall ingripa finansiellt med hänsyn till olika överväganden, särskilt beträffande val av förmånstagare, åtgärdens omfattning och de villkor i fråga om varaktighet eller andra faktorer som skall gälla för åtgärden och likaså besluta om huruvida giltighetstiden för åtgärden i fråga skall kunna förlängas från ett år till ett annat i enlighet med för kommissionen okända kriterier, kan villkoren för den ekonomiska åtgärden i fråga försätta vissa företag i en bättre ställning än andra och därmed uppfylla kriterierna för stöd enligt artikel 92.1 i fördraget.

När Alavas provinsstyrelse antog beslut 737/97 förfogade den, med stöd av de tidigare nämnda bestämmelserna, över skönsmässiga befogenheter när det gällde att fastställa vilka investeringar i mateiella anläggningstillgångar över 2 500 miljoner pesetas som skulle få omfattas av skattelättnaden, vilken del av dessa investeringar som nedsättningen på 45 % skulle tillämpas på och vilka tidsfrister och maximigränser som skulle tillämpas i det enskilda fallet.

De spanska myndigheterna har inte överlämnat texten till det beslut (beslut 737/97) genom vilket Demesa beviljades skattelättnaden. Kommissionen känner därför inte till skattelättnadens exakta storlek ([54]). Den torde emellertid uppgå till mellan 1 125 miljoner pesetas och 5 326,02 miljoner pesetas, vilket motsvarar 45 % av 2 500 miljoner pesetas (det minimibelopp som berättigar till skattelättnad) respektive 45 % av 11 835,6 miljoner pesetas (det av Demesa officiellt investerade beloppet). Eftersom skattelättnaden får tillämpas utan tidsbegränsning, är det inte möjligt att exakt beräkna dess nivå. Den kan vara så hög som 45 % nettobidragsekvivalenter. Om man utgår från de uppgifter om förväntade förmåner som anges i affärsplanen för Demesa uppgår nivån för skattelättnaden till 34 % nettobidragsekvivalenter.

Även om, för det andra, åtgärdens diskretionära karaktär räcker för att den skall anses som specifik och därmed betraktas som ett statligt stöd, anser kommissionen att det minsta investeringsbelopp (*2 500* miljoner pesetas) som berättigar till skattelättnaden är så högt att det i praktiken begränsar tillämpligheten av åtgärden till sådana investeringar som innefattar en mobilisering av betydande finansiella resurser och att skattelättnaden inte kan berättigas med hänvisning till ”arten eller funktionen” hos det skattesystem från vilket den utgör ett undantag. Det förhållande att endast större investerare kan få tillgång till skattelättnaden gör åtgärden specifik, vilket i sin tur innebär att den skall betraktas som ett statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget.

Kommissionen anser för det tredje att det faktum att åtgärden är tillfällig (årlig) i praktiken överlåter på myndigheterna att besluta att den skall beviljas vissa företag, nämligen de företag

([51]) Se skrivelse av den 6 mars 1998, s. 42.

([52]) Rec. 1987, s. 4013.

([53]) Rec 1996, s. I-4551.

([54]) I de Spanska myndigheternas svar på inledandet av förfarandet anfördes ordagrant följande: ”Demesa har genom beslut 737/1997 av den 21 oktober 1997 för sitt investeringsprojekt beviljats den skatteförmån som fastställs i sjätte tilläggsbestämmelsen till Norma Foral 22/1994 (skattelättnad på 45 % av investeringskostnaderna)”.

som påbörjar sin investering under den fastställda perioden. Kommissionen konstaterar att bestämmelsen inte återfinns i den allmänna skattelagstiftningen utan i de årliga budgetlagarna, vilket bekräftar dess konjunkturmässiga karaktär och gör det möjligt att utnyttja den för specifika projekt.

Kommissionen vill för det fjärde understryka den fullständiga parallelliteten mellan denna åtgärd och Ekimen-ordningen såväl med avseende på syftet (finansiering av nya investeringar) som geografiskt täckningsområde (provinsen i det ena fallet, regionen i det andra) och erinrar om att Ekimen-ordningen av de spanska myndigheterna betraktas som ett regionalstöd och av dessa anmälts som sådant. Den enda skillnaden, att endast industriinvesteringar kan få stöd från Ekimen-ordningen, framstår som rent formell med tanke på det minimibelopp (2 500 miljoner pesetas) som gäller för att en investering skall komma i fråga för skattelättnaden. Detta begränsar i själva verket kretsen av möjliga stödföretag till företag inom industrisektorn.

Den skattelättnad som Demesa beviljats, motsvarande 45 % av det investeringsbelopp som Alavas provinsstyrelse fastställt, utgör följaktligen ett stöd enligt artikel 92.1 i fördraget.

Kommissionen erinrar om sin skrivelse SG(89)D/5521 av den 29 april 1989 till medlemsstaterna. Kommissionen anför där att den ”anser att en medlemsstat har underlåtit att fullgöra sin anmälningsskyldighet om den har inlett den process som syftar till att genomföra det stöd det är fråga om. Med begreppet ’genomföra’ avses inte själva åtgärden att bevilja mottagaren stödet, utan den föregående åtgärden att enligt gällande regler i den berörda medlemsstaten införa eller inrätta stödet i lagstiftningen. Stödet anses följaktligen ha genomförts så snart som den rättsliga mekanism har börjat fungera som möjliggör att stödet kan beviljas utan ytterligare formaliteter” ([55]). Detta är utan tvekan fallet när det gäller denna åtgärd, vilken har genomförts olagligt i strid med artikel 93.3 i fördraget.

V.2.4.2 *Minskningen av beskattningsunderlaget för nyetablerade företag*

Minskningen av beskattningsunderlaget för nyetablerade företag fastställs i artikel 26 i Norma Foral 24/1996. Bestämmelsen lyder som följder ([56]):

”Artikel 26. Minskningar av beskattningsunderlaget: Nyetablerade företag.

1. Företag som inleder sin näringsverksamhet skall från och med det första räkenskapsår inom fyra år räknat från upptagandet av affärsverksamheten då dess beskattningsunderlag är positivt ha rätt, under fyra på varandra följande beskattningsår, till minskning av beskattningsunderlaget med 99 %, 75 %, 50 % respektive 25 % av det positiva beskattningsunderlaget från den ekonomiska verksamheten, före utjämning av negativa beskattningsunderlag från tidigare räkenskapsår.

[…].

2. För att kunna komma i fråga för denna minskning skall den skattskyldiga uppfylla följande krav:

a) Det inbetalade kapitalet skall när verksamheten inleds uppgå till minst 20 miljoner pesetas.

b) […].

c) […].

d) Den nya verksamheten får inte tidigare, direkt eller indirekt, ha utövats under annat ägande.

e) Den nya verksamheten skall utövas i en lokal eller inrättning där det inte förekommer någon annan av en fysisk eller juridisk person utövad verksamhet.

f) Företaget skall under de två första verksamhetsåren investera minst 80 miljoner pesetas i materiella anläggningstillgångar. Samtliga dessa anläggningstillgångar skall avse tillgångar som skall utnyttjas i rörelsen. Tillgångarna får dock inte för användning utarrenderas eller överlåtas till tredje part. Tillgångar som förvärvats genom finansiell leasing betraktas också som investeringar i materiella anläggningstillgångar, förutsatt att företaget förbinder sig att utöva köpoptionen.

g) Minst 10 arbetstillfällen skall skapas inom sex månader efter det att affärsverksamheten inletts, och det genomsnittliga antalet anställda skall därefter upprätthållas på denna nivå fram till och med det räkenskapsår under vilket rätten till minskning av beskattningsunderlaget löper ut.

h) […].

i) Det skall finnas en verksamhetsplan för företaget omfattande minst fem år.

3. […].

4. Det lägsta investeringsbeloppet enligt punkt 2 f och det lägsta antalet tillskapade arbetstillfällen enligt punkt 2 g uteslu-

([55]) Se Europeiska gemenskapernas konkurrensrätt, volym II A, Regler för statligt stöd, Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer, Luxemburg, 1995, s. 72.

([56]) Här återges endast de delar av bestämmelsen som är relevanta för bedömningen av inslagen av statligt stöd.

ter varje annan skatteförmån för samma investering eller tillskapande av arbetstillfällen.

5. Begäran om minskning av beskattningsunderlaget enligt denna artikel skall inges till skattemyndigheten som, sedan den kontrollerat att de inledningsvis angivna villkoren är uppfyllda, i förekommande fall kommer att underrätta den sökande om att begäran preliminärt godkänts. Godkännandet skall bekräftas genom beslut av Alavas provinsstyrelse.

[…]."

De regionala myndigheterna vidhåller i sin skrivelse av den 6 mars 1998 att det inte är möjligt att kumulera denna förmån med förmånen i form av skattelättnad.

Innan kommissionen prövar om minskningen av beskattningsunderlaget enligt denna artikel innefattar inslag av statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget måste den undersöka om, såsom de regionala myndigheterna hävdar, skattelättnaden inte kan tillämpas om den skattskyldige beslutar att utnyttja den minskning av beskattningsunderlaget som han kan beviljas enligt artikel 26 i Norma Foral 24/1996. Lydelsen av artikel 24.6 medger inte en sådan tolkning, inte heller ordningens funktion.

Kommissionen kan för det första konstatera att förutsättningarna, dvs. den omständighet som ligger till grund för beviljandet av respektive förmån, skiljer sig åt.

När det gäller skattelättnaden (se avsnitt V.2.4.1) är förutsättningen att företaget investerar mer än 2 500 miljoner pesetas i nya materiella anläggningstillgångar.

För minskningen av beskattningsunderlaget är förutsättningen i stället att ett nytt företag etableras.

Ett nybildat företag kan följaktligen utan att investera 2 500 miljoner pesetas ha rätt till en minskning av beskattningsunderlaget och omvänt kan ett befintligt företag som investerar mer än 2 500 miljoner få åtnjuta skattelättnaden men kan inte komma i fråga för en minskning av beskattningsunderlaget. I det nu aktuella fallet rör det sig om ett nyetablerat företag, Demesa, som har investerat mer än 2 500 miljoner pesetas i provinsen Alava.

Enligt reglerna för skattelättnaden (se avsnitt V.2.4.1) kan förmånen i form av denna skattelättnad inte förenas med andra skatteförmåner för samma investering. Minskningen av beskattningsunderlaget beviljas inte på grund av investeringar utan därför att ett nytt företag har bildats. Det oförenlighetskriterium som fastställs i bestämmelsen är därför inte tillämpligt på minskningen av beskattningsunderlaget.

Detta bekräftas genom artikel 26.4 i Norma Foral 24/1996, i vilken det fastställs att det minimibelopp för investeringen (80 miljoner pesetas) och den lägsta siffra för tillskapandet av sysselsättning (10 arbetstillfällen) som anges i artikel 26.2 f respektive 26.2 g utesluter varje annan skatteförmån för samma investering eller skapande av sysselsättning. Det är i själva verket endast skatteförmåner som beviljats på grundval av investeringar på 80 miljoner pesetas (eller tillskapandet av tio arbetstillfällena) som inte kan kumuleras med minskningen av beskattningsunderlaget. Med tillämpning av oförenlighetskriteriet borde alltså 80 miljoner pesetas av de 11 835,6 miljoner pesetas som Demesa investerat frånräknas vid beräkningen av 45 % av investeringsbeloppet.

Inte heller från skatteteknisk synpunkt är en kumulering utesluten, eftersom skattelättnaden tillämpas på det belopp som skall erläggas i inkomstskatt (dvs. sedan alla avdrag och minskningar av beskattningsunderlaget har gjorts), medan minskningen av beskattningsunderlaget görs innan skatten räknas fram. Så snart beskattningsunderlaget är positivt kommer följaktligen en skattskyldig som fått ett medgivande om minskning av beskattningsunderlaget att utnyttja denna möjlighet. Efter minskningen av beskattningsunderlaget räknas den skatt som skall erläggas fram. På detta skattebelopp tillämpar företag, i det här fallet Demesa, sedan den skattelättnad på 45 % som tidigare räknats fram på grundval av det totala investeringsbeloppet minus 80 miljoner pesetas.

Sedan kommissionen fastställt att det är möjligt att kumulera de två åtgärderna (minskningen av beskattningsunderlaget och den skattelättnad som Demesa beviljats), är nästa steg att undersöka om minskningn av beskattningsunderlaget utgör ett statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget.

För att minskningen av beskattningsunderlaget skall betecknas som stöd måste åtgärden samtidigt uppfylla samtliga de fyra kriterier som anges i artikel 92. Detta utvecklas närmare nedan.

För det första ger minskningen av beskattningsunderlaget Demesa en fördel som minskar de kostnader som normalt belastar företagets budget.

För det andra innebär minskningen av beskattningsunderlaget en förlust av skatteintäkter likvärdig med förbrukning av statliga medel i form av skatteutgifter.

För det tredje påverkar minskningen av beskattningsunderlaget konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna, eftersom

Demesa utövar en ekonomisk verksamhet som är föremål för handel mellan medlemsstaterna, detta inom en mycket konkurrensutsatt sektor.

Åtgärden måste, slutligen, vara specifik eller selektiv i det att den gynnar ”vissa företag eller viss produktion”. Att det är fråga om en selektiv fördel beror i detta fall framför allt på att endast nyetablerade företag kan omfattas av skatteförmånen. Artikel 26 i Norma Foral 24/1996 gör det möjligt att bevilja nyetablerade företag en gynnsammare behandling i skattehänseende än andra, redan befintliga företag på marknaden. Denna omständighet är i sig tillräcklig för att åtgärden skall betecknas som specifik. Kommissionen betraktar därför den minskning av beskattningsunderlaget som Demesa beviljats som ett statligt stöd enligt artikel 92.1 i fördraget. Åtgärdens specifika karaktär förstärks av det faktum att endast företag som investerar 80 miljoner pesetas och skapar 10 arbetstillfällen kan utnyttja möjligheten till minskning av beskattningsunderlaget.

Åtgärdens specifika karaktär understryks också av motiven till den, så som dessa redovisas i Norma Foral nr 24/1996. Efter en inledande redovisning av skattesystemets allmänna målsättningar anges i ingressen till Norma Foral en rad syften av närmast industripolitisk karaktär, bland annat syfte att ”främja uppkomsten av nya företagsinitiativ”. Denna målsättning konkretiseras sedan i åtgärder som specifikt riktar sig till nyetablerade företag (se punkt g i ingressen). Det är endast sådana företag som får tillämpa minskningen av beskattningsunderlaget under de fyra första räkenskapsår som företaget går med vinst. Det angivna syftet, som bekräftar att det är fråga om ett startstöd för nyetablerade företag, gör att det inte är möjligt att betrakta åtgärden som motiverad av det ifrågavarande skattesystemets art eller funktion. De regionala myndigheterna har för övrigt i sitt svar på inledandet av förfarandet inte angett eller visat (se domstolens dom av den 2 juli 1974 i mål 173/73, Italien mot kommissionen ([57]) att åtgärdens selektiva karaktär skulle vara motiverad av det aktuella skattesystemets ”art eller funktion”.

Åtgärden i fråga har tydlig karaktär av driftsstöd. Med hänsyn till att det i huvudsak är fråga om framtida och osäkra vinster är det inte möjligt att exakt beräkna den stödnivå som minskningen av beskattningsunderlaget innefattar.

Kommissionen erinrar om sin skrivelse SG(89)D/5521 av den 29 april 1989 till medlemsstaterna. Kommissionen anför där att den ”anser att en medlemsstat som har inlett den process som syftar till att genomföra det ifrågavarandet stödet har underlåtit att fullgöra sin skyldighet att anmäla stödet. Med begreppet ’genomföra’ avses inte själva åtgärden att beviljas mottagaren stödet, utan den föregående åtgärden att enligt gällande regler i den berörda medlemsstaten införa eller inrätta stödet i lagstiftningen. Stödet anses följaktligen ha genomförts så snart som den rättsliga mekanism som möjliggör att stödet utan ytterligare formaliteter kan beviljas har börjat fungera” ([58]). Detta är utan tvivel fallet när det gäller denna åtgärd, som har genomförts olagligt i strid med artikel 93.3 i fördraget.

Vad gäller karaktären, med hänsyn till gemenskapsrätten, av de stöd som utgått till Demesa kan konstateras att dessa stöd, med undantag av det stöd som de regionala myndigheterna beviljat i enlighet med kriterierna i Ekimen-programmet, inte utgått på grundval av stödordningar som godkänts av kommissionen, utan med stöd av nationella, av kommissionen icke godkända åtgärder, vilka redan på förslagsstadiet borde ha anmälts till kommissionen i enlighet med artikel 93.3 i fördraget. Dessa stöd är följaktligen olagliga enligt gemenskapsrätten.

I artikel 92.1 i fördraget fastställs att stöd som uppfyller de i punkten angivna kriterierna i princip skall anses oförenligt med den gemensamma marknaden.

Undantagen enligt artikel 92.2 i fördraget är inte tillämpliga i detta fall, eftersom stöden i fråga inte syftar till uppnående av de mål som anges i artikeln. De spanska myndigheterna har för övrigt inte åberopat dessa undantag.

Investeringsstödens förenlighet med den gemensamma marknaden (avsnitten V.2.1, V.2.2, V.2.3 och V.2.4.1)

I artikel 92.3 i fördraget anges de stöd som kan avses vara förenliga med den gemensamma marknaden. Förenligheten med fördraget måste fastställas med hänsyn till gemenskapen i dess helhet, inte med hänsyn till en enskild medlemsstat eller en viss region i en medlemsstat. För att garantera den gemensamma marknadens normala funktion och med hänsyn till den princip som anges i artikel 3 g i EG-fördraget bör, vid granskningen av en stödordning eller ett enskilt stöd, undantagen enligt artikel 92.3 tolkas restriktivt. Särskilt bör påpekas att undantagen endast kan åberopas när det kan visas att, i avsaknad av stöd, marknadskrafterna inte ensamma räcker till för att få förmånstagarna att uppträda på ett sådant sätt att något av de i undantagen angivna målen kan uppnås.

Undantaget enligt artikel 92.3 a avser stöd som ges för att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning. Kommunen Vitoria-Gasteiz är inte belägen i en region som skulle kunna omfattas av sådant regionalstöd som avses i artikel 92.3 a i fördraget.

([57]) Rec. 1974, s. 709.

([58]) Se fotnot 55.

Vad gäller undantagen enligt artikel 92.3 b och 92.3 d kan konstateras att stödet i fråga inte avser ett projekt som är av gemensamt intresse eller syftar till att avhjälpa en allvarlig störning i den spanska ekonomin och det svarar inte heller mot det som skall kännetecknа denna typ av projekt. Stödet avser inte heller att främja kultur eller att bevara kulturarvet.

Vad beträffar undantaget enligt artikel 92.3 c i fördraget är kommunen Vitoria-Gasteiz belägen i en region som kan omfattas av sådant regionalt stöd som avses i denna bestämmelse. Stödtaket i Baskien är 25 % nettobidragsekvivalenter ([59]) (35 % när det gäller små och medelstora företag). Med hänsyn till det stöd som Demesa beviljats inom ramen för Ekimen-ordningen (20 % bruttobidragsekvivalenter) finns det en marginal som gör att kommissionen måste kontrollera om det stöd som beviljats inom ramen för det nämnda stödtaket kan – såsom varande stöd i regionalt syfte i enlighet med undantaget – betraktas som förenligt.

Det bör erinras om att stöden i fråga inte har beviljats inom ramen för program för regionalstöd vilka godkänts av kommissionen, utan på grundval av särskilda beslut som de behöriga myndigheterna har fattat. Det är i sådana fall nödvändigt att undersöka vilka verkningar stödet har fått i ett gemenskapsperspektiv. Domstolen har bekräftat denna tolkning i sin dom i målet Hytasa (dom av den 14 september 1994 i de förenade målen C-278/92, C-279/92 och C-280/92, Spanien mot kommissionen ([60])) och mål Pyrsa ([61]). Det på ”geografisk koncentration” grundade ”cluster”-argument, vars relevans när det gäller den industripolitik som de regionala myndigheterna bedriver inte diskuteras inom ramen för detta beslut, kan inte motivera att man i analysen av stödets verkningar bortser från gemenskapsperspektivet.

Ett stöd för särskilda ändamål kan betraktas som ett med den gemensamma marknaden förenligt regionalstöd om det faktiskt bidrar till regionens långsiktiga utveckling och inte negativt påverkar det gemensamma intresset eller ändrar forutsättningarna för handeln på ett sätt som strider mot det gemensamma intresset. Stödet kan alltså betraktas som förenligt med den gemensamma marknaden om det inte ändrar villkoren för handeln på ett sätt som strider mot det gemensamma intresset.

Som redan nämnts är, enligt de upplysningar som inhämtats av kommissionen inom ramen för förfarandet i enlighet med artikel 93.2 i fördraget, det stödmottagande företaget verksamt inom en sektor som lider av överkapacitet på gemenskapsnivå. Detta belyses av den omfattande omstrukturering som ägt rum och som lett till kapacitetsneddragningar och produktionsomflyttningar med stora förluster av arbetstillfällen i gemenskapen. De stöd det här är fråga om, vilka har beviljats utom ramen för Ekimen-programmet eller andra av kommissionen godkända stödordningar med regionala syften, bidrar till att på nytt försämra situationen och motverkar den process som de ledande europeiska tillverkarna satt i gång.

Stöd som beviljas inom en mycket konkurrensutsatt sektor och på en stagnerande marknad underkastad en så gott som ständig omstruktureringsprocess kommer inte att resultera i något nettotillskott av arbetstillfällen, vare sig på gemenskapsnivå eller i Spanien eller Baskien, och inte heller medföra några andra ekonomiska fördelar. Stödet kommer att snedvrida konkurrensen så att vissa tillverkare måste lämna marknaden, eller så kommer det att leda till överföring av tillverkningskapacitet eller arbetstillfällen från en tillverkare till en annan eller från en region till en annan, vilket måste anses strida mot det gemensamma intresset. Det faktum att man under 1998 kunde observera en viss positiv utveckling av efterfrågan på gemenskapsmarknaden ändrar på intet sätt det faktum att industrin fortfarande, genom omfattande sysselsättningsminskningar som är väsentligt större än det antal arbetstillfällen som Demesa hoppas kunna skapa i Vitoria-Gasteiz, håller på att anpassa sig till rådande överkapacitet i gemenskapen. Detta belyses av att man inom MCC-koncernen lagt ned kylskåpstillverkningen i Basauri med en förlust av 180 arbetstillfällen till följd. Den baskiska regeringen har gett sitt samtycke till nedläggningen just på grund av det dåliga konjunkturläget inom sektorn. Det är svårt att inte se att det finns ett samband mellan avvecklingen av arbetstillfällen inom kylskåpstillverkningen i Basauri och Demesas tillkännagivande ungefär samtidigt att företaget skulle skapa 200 arbetstillfällen i Vitoria-Gasteiz.

Vid bedömningen av om stödet är förenligt med den gemensamma marknaden kan man vidare inte bortse från de upplysningar och prognoser beträffande marknadsutvecklingen som var tillgängliga vid den tidpunkt då beslutet att bevilja stöden till Demesa fattades, vilket var en tidpunkt då de största europeiska tillverkarna beslutade att genomföra de anpassningar som läget inom branschen krävde. Den befann sig just då i ett mycket besvärligt läge – vilket en snabb genomgång av de större europeiska tillverkarnas årsredovisningar bekräftar – som ledde till de ovan nämnda besluten om omstruktureringar. Det kan i detta sammanhang erinras om att de uttalanden av Electrolux styrelseordförande från den 29 april 1998 som de regionala myndigheterna återger för att stödja sitt påstående att delområdet kyl- och frysskåp haft en positiv utveckling sedan 1997 i första hand avser det mycket omfattande ”omstruktureringsprogram” som tillkännagavs 1996 och som bland annat omfattade nedläggning av tre fabriker i gemenskapen i syfte att ”öka kapacitetsutnyttjandet”. Den relativt gynnsamma utveckling under 1997 som Electrolux-ordföranden hänvisar till avser elektriska hushållsaparater i allmänhet, inte kylskåpssektorn, där det fortfarande pågår en betydande omstrukturering.

Följaktligen måste slutsatsen dras att de undersökta stöden påverkar villkoren för handeln i gemenskapen på ett sätt som strider mot det gemensamma intresset och att stöden därmed inte kan anses vara förenliga med den gemensamma marknaden i enlighet med artikel 92.3 c i fördraget. De investeringsstöd det är fråga om kan inte hänföras till något av de undantag som fastställs i EG-fördraget. Kommissionen drar därför slutsatsen att stöden är oförenliga med den gemensamma marknaden.

([59]) Se fotnot 11.
([60]) REG. 1994, s. I-4103.
([61]) Se fotnot 23.

Driftsstöd: Minskningen av beskattningsunderlaget (avsnitt V.2.4.2)

Regionalstöd som syftar till att minska företagens löpande utgifter (driftsstöd) är i princip förbjudna. Undantagsvis kan emellertid stöd av detta slag få lämnas i regioner som omfattas av undantaget enligt artikel 92.3 a i fördraget, förutsatt att stödets bidrag till den regionala utvecklingen och stödets art gör det berättigat och förutsatt att beloppet står i proportion till de nackdelar det avser att lindra. Kommissionen konstaterar att Baskien inte tillhör de regioner som avses i artikel 92.3 a i fördraget.

Eftersom driftsstöden i fråga inte kan omfattas av något av de undantag som fastställs i fördraget, måste följaktligen slutsatsen dras att de är oförenliga med den gemensamma marknaden.

Detta beslut avser endast de skatteåtgärder som uttryckligen granskats och innebär inget ställningstagande beträffande övriga åtgärder inom ramen för provinsen Alavas skattesystem. Kommissionen förbehåller sig rätt att, såväl när det gäller skattesystemet allmänt som dess eventuella tillämpning på Demesa, granska de åtgärder som kan utgöra statligt stöd.

VI. **SLUTSATSER**

Kommissionen konstaterar att Spanien olagligen, i strid med artikel 93.3 i fördraget, beviljat följande stöd:

a) En förmån i form av uppskjutandet i nio månader av betalningen av köpeskillingen för en tomt i industriområdet Júndiz (Vitoria-Gasteiz) räknat från den tidpunkt (februari 1997) då Demesa tog tomten i anspråk för att där uppföra en anläggning fram till den tidpunkt då köpeskillingen erlades (tidigast i november 1997), beräknad till 184 075,79 euro (30 627 635 pesetas).

b) En förmån motsvarande skillnaden mellan marknadspriset och det pris som Demesa betalat för en tomt i industriområdet Júndiz, beräknad till 213 960,31 euro (35 600 000 pesetas).

c) Ett belopp motsvarande de fem procentenheter som lämnats utöver högsta tillåtna stödnivå enligt Ekimen-ordningen på 20 % av stödberättigande kostnader, varvid från dessa kostnader bör frånräknas det belopp för kostnader för utrustning på 1 803 036,31 euro som nämns i den granskningsrapport som de regionala myndigheterna bifogat Spaniens skrivelse av den 24 juli 1998.

d) Beviljat av en skattelättnad till ett belopp motsvarande 45 % av investeringskostnaden enligt beslut av Alavas provinsregering av den 21 oktober 1997 (beslut 737/1997).

e) Minskningen av beskattningsunderlaget för nyetablerade företag i enlighet med artikel 26 i Norma Foral nr 24/1996.

Dessa stöd skall anses vara oförenliga med den gemensamma marknaden. I syfte att återställa den ekonomiska situation i vilken företaget skulle befinna sig om det inte hade beviljats de med den gemensamma marknaden oförenliga stöden skall Spanien vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att av det stödmottagande företaget återkräva stöden.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De statliga stöd om Spanien beviljat Daewoo Electronics Manufacturing España SA genom

a) en förmån i form av uppskjutandet i nio månader av betalningen av köpeskillingen för en tomt i industriområdet Júndiz (Vitoria-Gasteiz) räknat från den tidpunkt då Daewoo Electronics Manufacturing España SA tog tomten i anspråk för att där uppföra en anläggning fram till den tidpunkt då köpeskillingen erlades, beräknad till 184 075,79 euro,

b) en förmån motsvarande skillnaden mellan marknadspriset och det pris som Daewoo Electronics Manufacturing España SA betalat för en tomt i industriområdet Júndiz (Vitoria-Gasteiz), beräknad till 213 960,31 euro.

c) ett belopp motsvarande de fem procentenheter som lämnats utöver högsta tillåtna stödnivå enligt Ekimen-ordningen på 20 % av stödberättigande kostnader, varvid från dessa kostnader skall frånräknas det belopp för utrustningskostnader på 1 803 036,31 euro som nämns i den granskningsrapport som de regionala myndigheterna bifogat Spaniens skrivelse av den 24 juli 1998,

d) beviljandet av en skattelättnad till ett belopp motsvarande 45 % av investeringskostnaden enligt beslut av Alavas provinsregering av den 21 oktober 1997 (beslut 737/1997),

e) minskningen av beskattningsunderlaget för nyetablerade företag i enlighet med artikel 26 i Norma Foral nr 24/1996,

är oförenliga med den gemensamma marknaden.

Artikel 2

1. Spanien skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att

a) av stödmottagaren återkräva de olagligt beviljade stöd som avses i artikel 1 a, 1 b och 1 c,

b) återta de förmåner som de stöd som avses i artikel 1 d och 1 e givit anledning till, vilka olagligen beviljats stödmottagaren.

2. Stödet skall återkrävas enligt de förfaranden som föreskrivs i den spanska lagstiftningen. Beloppen skall återkrävas inklusive upplupen ränta från och med den dag då stödet betalades ut till stödtagaren till dess att det faktiskt återbetalats. Räntan skall beräknas enligt den referensränta som används för beräkning av bidragsekvivalenten för regionalstöd.

Artikel 3

Spanien skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om de åtgärder som vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Konungariket Spanien.

Utfärdat i Bryssel den 24 februari 1999.

På kommissionens vägnar

Karel VAN MIERT

Ledamot av kommissionen